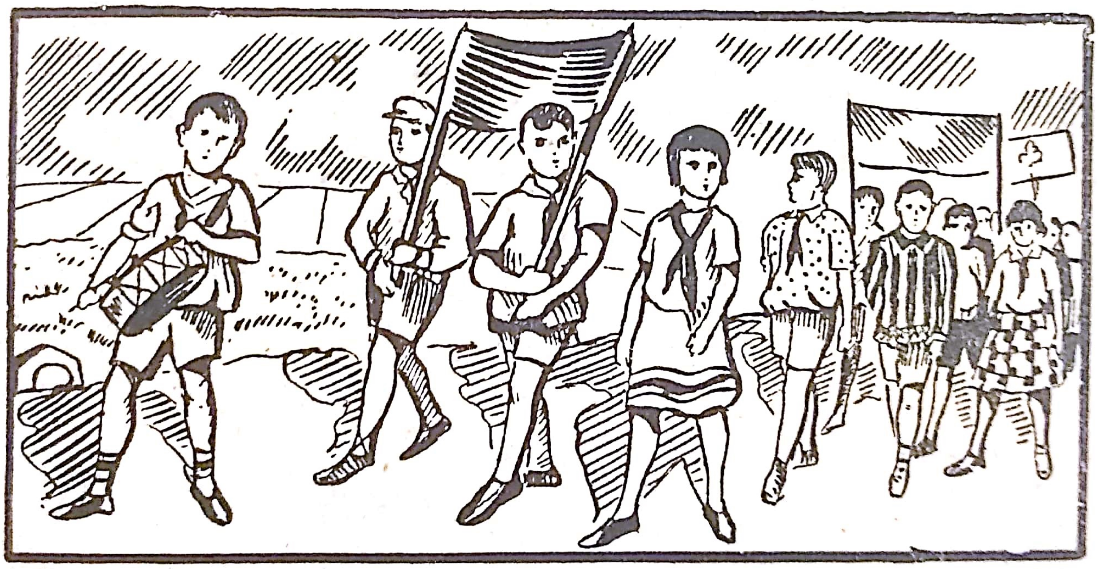
ΠΙΟΝΕΡΟΣ

ΙΥΝΙΣ 1934

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

ЗМІСТ

Стор.

ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΙΣ ΤΑΚΣΙΣ .ΝΑΣΕ ΕΤΙΜΟΣ!

ΠΙΟΝΕΡΟΣ

= ΟΡΓΑΝΟ ΤΥ Κ. Γ. Π. Κ. Κ. =
= ΣΤΙΝ Κ. Ε. ΤΙΣ Λ. Κ. Ε. Ν. Υ. =

ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΡΟΝΟΣ Β' (Δ') ΑΡΙΘ. 6 (35)
ΙΥΝΙΣ 1934

ΝΑ ΟΡΓΑΝΟΣΥΜΕ ΚΑΛΑ ΤΙΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

ΑΠΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΥ Γ. Ι ΠΕΤΡΟΦΣΚΙ

Αφτές τις μέρες τελιόνι ο ςκολικός χρόνος στ' αρχικά ςκολιά, κ' ίςτερα από κάμποσο κερό κε ς' όλα τα ςκολιά.

'Ολα τα ςκολιά τις Υκρανίας τελιόνυν το φετινό ςκολικό χρόνο μ' αρκετά καλύς εκθέτες (ποκαζάτελι), μ' εκςερετικές επιτιχίες.

Το τορινό ςοβιετικό ςκολιό δίνι όχι μόνο γενικο-μορφοτικές γνόςες.

Το ςοβιετικό ςκολιό, κάτο απτιν καθοδίγιςι τυ κομυνιςτικύ κόματος, με τιν άμεςι ςιμετοχί (νιεποςρετ. υτζάςτιε) τυ κομςομόλ, έδοςε στι χόρα τον Σοβιέτ αφοςιoμένι (πρένταναγια), ςινιδιτί στα ταξςικά ςιφέροντα νεολέα, πυ πιγένι τόρα παντύ στις προτοπόρες ποζίτςιες τυ ςοςιαλιςτικύ χτίςιμυ.

Ι τελεφτέα απόφαςι τις ΚΕ τυ ΠΚΚ(μπ) κε τυ Σοβναρκόμ για το ςκολιό θα καλιτερέπςι πολί τι δυλιά τον ςκολιόν, θα μεγαλόςι τιν εφθίνι (οτβέτςτβενοςτ) τον καθοδιγιτόν κε τον δαςκάλον για τι δυλιά-τυς, θα ςικόςι τιν πιότιτα τις μάθιςις όλις τις νεολέας.

Τεράςτια ςιμαςία για τιν καλίτερι ανάπτιξςι τον ιχανοτίτον (ςποςόμπνοςτει), για το πιο αψιλό επίπεδο τυ αντιλιπτικύ (βοςπρινιμάνια) τον μαθιτόν έχι ι ςοςτί, ςκόπιμι (τςελεςοομπράζνοε) χριςιμοπίιςι τον διακοπόν (κανίκυλ).

Ι γονί τον μαθιτόν πρέπι να προςπαθύν, όςτε να χριςιμοπιθί όςο το δινατό ςκοπιμότερα ο λέφτερος απτι μάθιςι κερός για

τι μορφοτική κε τι φιςική ανά-
πτιξι τον πεδιόν.

Ι μεγάλι κε γερί τάςι (στρεμ-
λένιε) τις νεολέας προς τιν κι-
νονική δυλιά, προς τι σιμετοχί
στιν καλοκερινί αγροτική δυλιά
αξίζι τιν πιο σοβαρί προσοχί. Ο
αγόνας με τυς βρεντίτελυς τον
τεχνικόν φιτόν, προπάντον τυ ζα-
χαρογυλιύ, το βοτάνιζμα τον σι-
τιρόν, το βόςκιμα τον μυςκαριόν
κε το φύλαγμα τις σοσιαλιςτικίς
σοδιάς—νά εχίνι ι κιριότερι κλάδι
τις δυλιάς, όπυ μπορί να δόσι
μεγάλι βοίθια ι οργανομένι σιμετο-
χί τις λέφτερις απτι μάθιςι νεο-
λέας.

Ι ενεργιτική σιμετοχί τον μα-
θιτόν στυς όμιλυς τυ κόρυ (χόρα),
στιν οργάνοςι τον εκθέςεον (βίς-
ταβοκ), στιν καλίτερι δυλιά τον
εφιμερίδον τυ τίχυ θα βοιθίςι τις
ντόπιες οργάνοσες να οργανόσυν
ακόμα πιο καλά κε να ζοντανέπςυν
όλι τιν εκπολιτιςτικο-μορφοτική δυλιά.

Αν θα οργανοθύν καλά ι δια-
κοπές, ι νεολέα θα μάθι πολά
πράματα κε, αφύ μαζέπςι νέες
δίναμες, θ' αντικρίςι τον ερχόμενο
σχολικό χρόνο ετιμαζμένι καλά
κι' ατςαλομένι για να κάνι με
περιςότερι επιτιχία έφοδο (σςτυρμ)
πάνο στα ίπςι (βιςότι) τις επιςτί-
μις κ' έτςι να διναμόςι το σοςια-
λιςτικό χτίσιμο στι χόρα-μας.

ΑΠΤΟ ΓΡΑΜΑ ΤΟΝ ΕΡΓΑΤΟΝ ΤΥ „ΚΡΑΣΝΙ ΠΥΤΙΛΟΒΕΤΣ" ΣΤΥΣ ΤΖΕΛΙΥΣΚΙΝΤΣΥΣ ΚΕ ΤΥΣ ΙΡΟΕΣ ΑΕΡΟΠΟΡΥΣ

Αγαπιτί σίντροφι τζελιύσκιντσι κε ίροες-αεροπόρι τις 'Ενοσις!

Καλοσορίσατε, μαχιτικί σίντροφι κε φίλι! Σας ανκαλιάζυμε κε σφίνκυμε θερμά τα χέρια-σας, αγαπιμένι-μας.

Δε βρίσκυμε λέκσες να εκφράσυμε (βίραζιτ) τιν εβγνομοσίνι-μας (μπλαγοντάρνοστ) για κίνο πυ κάνατε για τι χόρα-μας. Δίκσατε, ότι ίστε άκσια (ντοστόινιε) πεδιά τις μεγάλις-μας πατρίδας κε δοκσάσατε τ' όνομά-τις ς' όλο τον κόζμο.

Σ' αφτές τις αλιζμόνιτες μέρες κε βδομάδες, όταν μαζί με τον αρχιγό-σας ς. Σσμιτ βρισκόσασταν στο λάγερ τον πάγον, εμίς εδό ανισιχύσαμε για τιν τίχι-σας (συτμπύ)...Σας ζεστέναμε με τι ζέστι τις αγαπιμένις-μας χόρας, πυ φρόντιζε (ζαμπότιλας) για σας. Διαβάζαμε με καμάρι κε χαρά τα ραδιοτιλεγραφίματά-σας. Αφτά αντιχύσανε (ζβυτζάλι) για μας, σαν πολεμικά μπιυλετέν απτο μέτοπο.

Νε, αγαπιτί-μας φίλι, εκί ίχατε αλιθινό μέτοπο—σκλιρό κε αμίλιχτο (μπεσποστζάτνι) πόλεμο ενάντια στο στιχίο τις Αρκτικίς. Αφτό ίτανε αν θέλετε να κσέρετε, μια δοκιμί (ισπιτάνιε): ΤΙ ΜΠΟΡΥΝ ΝΑ ΚΑΝΥΝ Ι ΣΟΒΙΕΤΙΚΙ ΑΝΘΡΟΠΙ ΣΤΙΝ ΑΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙ ΑΦΟΣΙΟΣΙ-ΤΥΣ (μπεζγρανίτζν. πρέντανοστ) ΠΡΟΣ ΤΙ ΔΙΚΙ-ΤΥΣ ΧΟΡΑ ΚΕ ΤΙ ΔΙΚΙ-ΤΥΣ ΚΙΒΕΡΝΙΣΙ, ΤΙ ΘΑ ΚΑΝΥΝ ΣΤΟ ΑΛΙΘΙΝΟ ΜΕΤΟΠΟ ΣΤΟΝ ΑΓΟΝΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΥΣ ΕΧΤΡΥΣ.

Βαστάκσατε καλά, θαβμάσια στι δοκιμί. Ι οργάνοσί-σας, ι σταθερότιτα, ο ιροιζμός κ'ι απεριόριστι αγάπι προς τιν πατρίδα, απτο όνομα τις οπίας δυλέβατε, έδικσαν ακόμα μια φορά, πόσο ακριβί ίνε για όλυς-μας ι σοβιετικί χόρα, πυ καταχτίθικε (ζαβοιόβανα) με το έμα τον εργατόν κε χορικόν.

... Ο ιροιζμός-σας στον Παγομένο οκεανό, όπυ εσίς, εχτελόντας τιν εντολί (νακάζ) τυ κόματός-μας κε τις κιβέρνισις, ανίγατε νέυς δρόμυς, πυ έχυν τεράστια κρατικί σιμασία, ανάστισε (βοσκρέσιλ) μπροστά-μας τα γεγονότα (σομπίτια), πυ ίχαμε πριν από λίγα χρόνια, όταν εμίς στις μπαρικάδες, στα χαρακόματα (οκόπαχ) καταχτύσαμε τιν πατρίδα-μας απτυς εχτρύς. Εμίς, ι κρασνοπυτίλοβτσι, προπάντον ι γέρι-εργάτες, θιμύμαστε καλά εκίνο τον κερό, οπόταν ι ορέα (πρεκράσναγια) χόρα-μας ίταν εχμαλοτιζμένι (β πλενύ) απτυς ματομένυς τσάρυς, απτυς πομέστζικυς κε καπιταλιστές.

... Γι' αφτύς έφενκε ο ίλιος, γι' αφτύς πρασίνιζε το χορτάρι, γι' αφτύς χτιπύσαν τα κίματα τον θαλασόν.

'Ολι ι ζοί ίτανε γι' αφτύς, για τυς εχτρύς-μας!

Αφτί έκαναν τι Ροσία φιλακί τον λαόν κε κάτεργο για τυς εργάτες κε τυς χοριάτες. 'Οτι καλίτερο ίχε ο λαός, το καταδίοχανε (πρεσλέντοβαλι). Κι' ο ΛΕΝΙΝ κι' ο ΣΤΑΛΙΝ καθόντανε στι φιλακί.

Ιποφέραμε, πυ ι χόρα-μας, εκί, όπυ γενιθίκαμε, όπυ ζύσαμε ίνε εχμαλοτιζμένι απτυς λιστές (γραμπίτελι) κε παλιάνθροπυς, ότι ίνε για τυς κσένυς, για τυς ταχσικύς εχτρύς-μας. Κε τα κάναμε όλα για ν' αρπάκσυμε τιν εκσυσία απτα χέρια τον εχτρόν τυ εργαζόμενυ λαύ.

Κσέρετε, σίντροφι, ότι στον επαναστατικό αγόνα, ακόμα πριν απτι νίκι τυ Οχτόβρι, το εργοστάσιό-μας ίτανε στίριγμα (οπόρα) για τυς μπολσεβίκυς. Τον Οχτόβρι τυ 1917 στιν ένοπλι εκσέγερσι (βοορυζζ. βοστάνιε) το προλεταριάτο τυ Πετρογράντ κε τις Μό-

σχας, ο εργαζόμενος λαός, κατάχτισε την πατρίδα-τυ.

Σ' αφτές τις μέρες, όταν εσίς, ι τζελιύσκιντσι, ανίγατε αεροδρόμια πάνω στον πάγο, όταν ι Αρκτικί γιόμιζε απτι βοί, πυ έβγαζαν ι προπέλες τις δοξασμένις σοβιετικίς αεροπορίας, θιμύμασταν, πος ι εργάτες τυ εργοστάσιυ Πυτίλοφ ίστερα απτις οχτωβριανές μέρες τυ 1917 νίχτα-μέρα ετίμαζαν πιρετόδικα (λιχοράντοτζνο) θορακιζμένα τρένα (μπρονεποιεζντά) για την ιπεράσπισι τις σοβιετικίς εξυσίας. Θιμύμαστε κε σίμερα, πυ έρχεστε θριαμβεφτικά στιν Κόκινι προτέβυσα (στολίτσα) τυ σοβιετικύ κράτυς, τα ιροικά χρόνια τυ εμφίλιυ πολέμυ κ' εκίνες τις ανίσιχες μέρες, οπόταν πετύσαν πάνω απτο εργοστάσιό-μας, ι οβίδες (σναριάτι) τον βαριόν κανονιόν (ορύντιι) τυ άσπρυ γενεράλυ Γιυντένιτζ. Όλι-μας, κ' ι γινέκες-μας κε τα πεδιά-μας, ίμασταν στο πόδι. Χίναμε (οτλιβάλι) οβίδες, ετιμάζαμε κανόνια, θορακιζμένα τρένα.

Αλιζμόνιτες μεγάλες μέρες κε νίχτες!

Στα χρόνια τυ εμφίλιυ πολέμυ τρεφόμασταν μ' ένα όγδοο πσομί κε με κσερά πσάρια. Πιναζμένι, γιμνί (γόλιε), χτιπύσαμε κε ριμάζαμε τυς κιρίυς (γοσπόντ), ποméστζικυς, καπιταλιστές, τυς άσπρυς οφιτσέρυς κε τις οπλιζμένες καλίτερα, από μας, στρατιές τον ιντερβέντον.

Τί μας έσπροχνε (τολκάλο); Ι αγάπι προς την πατρίδα, προς τι γί-μας, ι απεριόριστι αφοσίοσι στο επαναστατικό έργο τυ πανκόζμιυ προλεταριάτυ. Ι τάξες, πυ κιριαρχύσαν εόνια (βέτζνο), έβαζαν τον εργαζόμενο λαό να πέρνι μέρος σε λιστρικύς πολέμυς, να ιπερασπίζι τα σιμφέροντα (ιντερέσι) τον καπιταλιστόν κε τον ποméστζικον. Για πρότι φορά τον Οχτόβρι νιόσαμε τον εαφτό-μας νικοκίριδες, για πρότι φορά νιόσαμε το δικό-μας, τ' αγαπιμένο-μας πυ μπορύμε κε πρέπι να δόσυμε γι' αφτό κε τι ζοί-μας. Αγαπύσαμε τι χόρα-μας κε γι' αφτό την ιποστιρίξαμε κε την ιπερασπίσαμε.

Ι Ροσία έγινε μιτέρα για τυς εργαζόμενυς όλον τον εθνικοτίτον. Τα πλύτι-τις, ι αφθονία-τις (ομπίλιε), ι ομορφιά-τις, ι πόλες-τις, ι φάμπρικες, τα εργοστάσια, τα χοριά, τα ποτάμια, ι θάλασες, τα δάσι, τα βυνά, ι κάμπι, ι κίπι, ο υρανός-τις, ι κυλτόρα-τις— αφτά ίνε δικά-μας. Ι ζοί ίνε για μας! Για μας φένκι ο ίλιος σίμερα, για μας θα [illegible] κι' άβριο! Κι' ας δοκιμάσι κανίς να μας πάρι τίποτα. Τον περιμένι ι τίχι (σουτμπά) τυ πρόιν αφτοκράτορα (μπίβσσεγο ιμπεράτορα) τις Ροσίας τυ ματομένυ Νικόλαυ!

Ι Σοβιετικί 'Ενοσι ίνε το αγαπιμένο-μας πεδί. 'Ινε ι χόρα, όπυ κ' ι σσυτσμπόντοβτσι κι' όλι ι καταπιεζόμενι απτυς καπιταλιστές, απτο φασιστικό σκιλολόι βρίσκυν τι στέγι-τυς (κροβ). 'Ινε ι χόρα, πυ κι' ο Διμίτροφ, κι' ο Τέλμαν, κι' ο Ρομέν Ρολάν την ονομάζυν πατρίδα-τυς. Ι Σοβιετικί Ένοσι ίνε ι πατρίδα τον εργαζομένον όλυ τυ κόζμυ.

Ι χόρα-μας ίνε το μαργαριτάρι τυ κόζμυ κ' ι ελπίδα όλις τις ανθροπότιτας. Ο εργαζόμενος λαός-μας την έκανε τέτια. Λάμπι με τα Μαγνιτογόρσκ κε Ντνιεπρογές, τα τράκτορ κι' αφτοκίνιτα, τα σοφχόζια κε κολχόζια, με τι νέα τεχνικί κε τι νέα κυλτόρα. Τι στολίζυμε (υκρασσάεμ) με νέα χαρύμενι ζοί κε εφτιχία (στζάστιε) για τυς εργαζομένυς όλυ τυ κόζμυ.

Κ' εσίς, σίντροφι, πιγένατε πάνω στο δρόμο τον μεγάλον ιρόον τις προλεταρικίς επανάστασις κε τυ εμφίλιυ πολέμυ. Κε το κατόρθομά-σας (πότβιγ), σίντροφι τζελιύσκιντσι κε αεροπόρι-ίροες, φοτίζι το πρόσοπο τις χόρας-μας, μεγαλόνι τι δίναμι κε την ισχί-τις (μοστζ). Δόσατε θαβμάσια ιποδίγματα ιροιζμύ κε αγάπις προς την πατρίδα.

Σας εβγνομονύμε (μπλαγοντάρνι) απτιν καρδιά-μας.

Σας χερετύμε, αγαπιμένι-μας, απτι ακροποταμιές τυ Νέβα, απτιν πόλι τυ Λένιν, το λίκνο (κολιμπέλι) τυ μεγάλυ κομυνιστικύ κόματος!

Χερετιζμό στυς γενέυς (χράμπριμ) απτι σιδερένια γενιά, πυ διαπεδαγόγισε ο ΣΤΑΛΙΝ!

Χερετιζμό κε τρις φορές «ζίτο» σ'εσάς —ίροες, φίλι, σίντροφι!

ΣΤΥΣ ΑΓΑΠΙΜΕΝΥΣ-ΜΑΣ ΙΡΟΕΣ

Σ. Σ. ΛΙΑΠΙΝΤΕΦΣΚΙ, ΛΕΒΑΝΕΦΣΚΙ, ΚΑΜΑΝΙΝ, ΜΟΛΟΚΟΦ, ΣΛΕΠΝΙΟΦ, ΒΟΝΤΟΠΙΑΝΟΦ, ΝΤΟΡΟΝΙΝ ΚΕ ΣΤΥΣ ΒΟΙΘΥΣ-ΤΥΣ ΚΕ Σ' ΟΛΥΣ ΤΥΣ ΤΖΕΛΙΥΣΚΙΝΤΣΥΣ

Πός να βρύμε λόγια για να εκφράςυμε (βίραζιτ) το θαβμαζμό-μας για κίνα πυ κάνατε! Τέτια λόγια, φένετε, δεν ιπάρχυν. Δεχτίτε (πριμίτε) τον ιλικρινί (ίςκρενι) χερετιζμό, πυ ςας στέλνυμε απ' όλι τιν καρδιά-μας.

Ο καθένας-μας παρακολυθύςε (ςλεντίλ) πάντα προςεχτικά τα γεγονότα (ςομπίτια), πυ κςετιλιςόντανε ςτον άγριο κε κρίο απόμακρο τόπο, τον τόςο μακρινό, πυ ίνε δίςκολο κανίς να το φανταςτί. Στιν αρχί πολί δεν το πίστεβαν. Μα δεν ίνε χορατά: 100 άνθροπι πάνο ςτον πάγο, πυ έπλεε, ςτιν ανιχτί Πολικί θάλαςα, κάπυ πολί, πολί μακριά κε μάλιςτα με γινέκες, με μικρά πεδιά. Πός να τυς γλιτόςι κανίς; Πύ να βρεθύν ι τολμιρί (ςμελτζακί) γι' αφτί τι δυλιά; Δε θα φοβιθύν ι τζελιύςκιντςι, θα περιμένυν τι βοίθια πάνο ςτον πάγο-τυς; Μα ι τολμιρί βρέθικαν. Ι ςοβιετικί άνθροπι δεν ίνε τέτιι, πυ να φοβιθύν κε να τα χάςυν.

Κάθε μέρα, κάθε εφιμερίδα, πυ πέρναμε μας έφερναν νέα χαρά κε βεβεότιτα (υβέρενοςτ) για τιν επιτιχία. Παρακολυθύςαμε, πος έτρεχε το ςοβιετικό-μας βαπόρι «Κράςιν», περνόντας θάλαςες κε οκεανύς για να δόςι βοίθια ςτυς τζελιύςκιντςυς, πος πετύςαν απτιν άλι άκρι τις γις ι αεροπόρι Καμάνιν κε Βοντοπιάνοφ ανάμεςα απτο χιονοςτρόβιλο (μετέλ) κε το κρίο για να φτάςυν ςτο ςκοπό-τυς. Βεβεοθίκαμε ολότελα, άμα μάθαμε, ότι ο αεροπόρος Διαπιντέφςκι κατέβικε ςα γεράκι (κόρςςυν) πάνο ςτον πάγο, πυ έπλεε, άρπαχςε απτιν παγερί εχμαλοςία (πλεν) τις γινέκες κε τα πεδιά κε τις έφερε ςτιν κςιρά.

Τα πετάγματά-ςας, ο ιροιζμός-ςας έκαναν να ενδιαφέρετε (ιντερεςοβάτςα) πολί το χοριό για τιν εφιμερίδα. Ι εφιμερίδα κε προτίτερα δεν ίτανε ςπάνια (ρέτκοςτιυ) ςτο κολχόζι, μα φέτος τιν άνιχςι ίχε κςεχοριςτί ζίτιςι. Σχεδόν δεν έχυμε ςπίτι ςτο κολχόζιμας κε ς' όλα τα κολχόζια τυ ΜΤΣ-μας, πυ να μιν πέρνι εφιμερίδα, κάποτες κε διο.

Ι διο μίνες, πυ δυλεβε ι κιβέρνιςι για να γλιτόςι τυς τζελιύςκιντςυς κ' ι θαβμάςια δυλιά-ςας, ςίντροφι, έκαναν νάρτι ςιμά-μας ι βόρια άκρι τις Ένοςις, πυ φενότανε μακρινί. Προτίτερα ύτε ακύςαμε τέτιες ονομαςίες, ςαν το Υέλεν, Βανκαρέμ, τον όρμο (μπύχτα) Προβιντένια, το ακροτίριο (μις) Τζελιύςκιν, μα τόρα αφτές τις ονομαςίες τις λέι πολές φορές κάθε μαθιτίς. Για τον καθένα-μας έγινε πιο κοντινί (μπλίζκοε) όλι ατέλιοτι, μεγάλι πατρίδα-μας. Ι εκςερετικίςας τόλμι (ιςκλιυτζιτ. ςμέλοςτ) ςπρόχνι (τολκάετ) όλυς για τολμιρές κε μεγάλες δυλιές. Ίςτερα από κίνα, πυ κάνατε, κάπος δεν ίνε βολετό (νιευντόμπνο) για τον καθένα να μιν κάνι κάτι το εκςερετικό, κάτι το κςεχοριςτά οφέλιμο για τιν πατρίδα. Ίνε κάπος ντροπί να κάθετε κανίς με ςταβρομένα χέρια. Μα εμίς δεν ίμαςτε τεμπέλιδες. Δυλέβυμε τίμια, όπος μας ίπε ο ςιν. Στάλιν. Τέτια οργανομένι, μονιαζμένι (ντρύζναγια) δυλιά, όπος ςτι φετινί άνιχςι, ακόμα δεν ίχαμε ςτο κολχόζι-μας. Ο ένας δυλέβι καλά, κι' ο άλος πολεμάι να δυλέψι ακόμα πιο καλά. Ι ςορεβνοβάνια γίνετε μανιαζμένα (γιάροςτνο) ςτα κολχόζικα χοράφια. Διο φορές γλιγορότερα κε τρις φορές καλίτερα κάναμε φέτος όλες τις ανιχςιάτικες δυλιές, μα κ' ίςτερα απτο τέλιομα τις ςποράς δεν ιςιχάςαμε. Αρχίςαμε αμέςος το βοτάνιζμα, τυ θέριζμα τυ χόρτυ, αρχίςαμε να ετιμαζόμαςτε καλά για το μάζεμα τις ςοδιάς.

Για να ςας δίχςυμε με φάκτα, πος φροντίζυν (ζαμπότιατςα) τόρα ι άθροπι για το κολχόζι, θα φέρυμε ένα τέτιο παράδιγμα.

"Αμα τέλιοσε ι σπορά, ορίσαμε (υστανοβίλι) τιν Κιριακί σα μέρα ανάπαψις για να μπορί ο κολχόζνικος να πιγένι στο παζάρι, να πιγένι στιν πόλι για τις ανάνκες-τυ, γενικά να μπορί να κάνι τις σπιτικές δυλιές. Μα δεν μπορί καθόλυ να πι κανίς, ότι όλι θελίσανε να εποφελιθύν τι μέρα ανάπαψις. Πολί, θελιματικά ζιτύνε δυλιά.

Το κολχόζι δισαμόνι από μέρα σε μέρα. Ι καθιστέρισι (οτσταβάνιε) τυ κολχοζιύ στα περαζμένα χρόνια έγινε μόνο θίμισι (βοσπομινάνιε). Μεγαλόνυμε κε τραβάμε γλίγορα για τιν έφπορι ζοί.

ΔΙΝΑΜΟΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΚΟΛΧΟΖΙ, ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΑ ΕΚΑΤΟΜΙΡΙΑ ΤΟΝ ΕΡΓΑΤΟΝ ΚΕ ΤΟΝ ΚΟΛΧΟΖΝΙΚΟΝ ΔΙΝΑΜΟΝΥΜΕ ΤΙΝ ΠΑΤΡΙΔΑ-ΜΑΣ. Σ' αφτό ακολυθύμε το παράδιγμά-σας. Εσίς δίξατε σ' όλο τον κόζμο, τι μπορύν να κάνυν ι σοβιετικί αεροπόρι, ι σοβιετικί επιστίμι (ναύκα), ι σοβιετικί άνθροπι. Εμίς θα δίξυμε τι μπορύν να κάνυν ι σοβιετικί χοριχί, τι μπορύν να κάνυν τα κολχόζια, τι σοδιές μπορύν να μαζέβυν, κι' ας ζυλέβι όλος ο κόζμος για τις επιτιχίες-μας.

Στι σινεδρίασι, όπυ γράφαμε αφτό το γράμα, ο κολχόζνικος τσανκάρις-μας (σαπόζζνικ) σιν. Ιβανόφ ίπε έτσι: «Προτίτερα ι ξένι μπυρζυαζία μας περιγελύσε κ' έλεγε: «Εσίς δεν ξέρετε να περπατίσετε κε θέλετε να πετάξετε. Να μάθετε, μαθές (μολ), πρότα να περπατάτε, κ' ίστερα δοκιμάστε (ποπρόμπυιτε) να πετάξετε». Ας κιτάξυν τόρα ι εχτρί-μας, αν ξέρυμε να πετάξυμε, κι' ακόμα πος να πετάξυμε».

Γι' αφτά τα λόγια τυ σιν. Ιβανόφ κάπιος χοράτεψε: «Να μιν ετιμάζεσε, μπάρμπα Πέτρο, να γραφίς αεροπόρος;», μα ο σιν. Ιβανόφ απάντισε σοβαρά: «Εδό δε βλέπο τίποτα το γελίο. Νά ο αεροπόρος Καμάνιν, ο ίροας τις Σοβιετικίς 'Ενοσις, ίτανε κι' αφτός γιος τσανκάρι. Προτίτερα λογάριαζαν τον τσανκάρι για τελεφτέο άνθροπο, μα τόρα κι' ο τσανκάρις μπορί να γίνι ο πιο τιμιμένος άνθροπος τις πατρίδας-τυ. Αν δε γίνο εγό ο ίδιος αεροπόρος,—τα χρόνια-μυ δεν το επιτρέπυν (νιε ποζβολιάιυτ),—έχο πλέρια ελπίδα, ότι ι γιί-μας θα γίνυν αεροπόρι κε ίροες». Αφτό όλι το παραδεχτικαν (σογλασίλις). Πραγματικά, ι νέι μας ονιροπολύν (μετζτάιυτ) τόρα να γίνυν αεροπόρι κε γενικά να κάνυν κάτι εξερετικό, πυ δίνι όφελος σε όλυς.

Γράφυμε αφτό το γράμα με τέτιο λογαριαζμό, όστε να το πάρετε τι μέρα, πυ θάρτετε στι Μόσχα. Τότες θα σας χερετύν όλι κε θα σας δοξάζυν, όπος σας αξίζι. Δεχτίτε κε το μετριόφρονα (σκρόμνιι) χερετιζμό-μας. Πιστέπστε, ότι όλι-μας ος τον τελεφτέο θα πολεμίσυμε για τι μεγάλι τιμί τις κινίς-μας (όμπστζει) πατρίδας, για το ανίκιτό-τις, για τιν ισχί (μογύστζεστβο) τις σοβιετικίς χόρας. Εσίς ίστε ι γιί-μας, τ' αδέρφια-μας. Περιφανεβύμαστε (γορντίμσα) για σας κε θα πολεμίσυμε κ' εμίς να κάνυμε έτσι, όπος κάνατε εσίς.

ΖΙΤΟ Ι ΠΑΤΡΙΔΑ-ΜΑΣ Κ' Ι ΙΡΟΙΚΙ ΓΙΙ-ΤΙΣ!

ΖΙΤΟ Ο ΑΡΧΙΓΟΣ-ΜΑΣ ΣΙΝΤΡΟΦΟΣ ΣΤΑΛΙΝ!

Ι ΚΟΛΧΟΖΝΙΚΙ, Ι ΚΟΛΧΟΖΝΙΤΣΕΣ ΚΕ ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΤΥ ΚΟΛΧΟΖΙΥ ΟΝ. ΤΥ ΣΣΤΕΙΝΓΑΡΤ ΣΤΟ ΚΡΑΙ ΤΥ ΣΑΡΑΤΟΒΥ.

ΑΝΑ ΜΟΛΟΚΟΒΑ

Κ' ΕΓΟ ΛΕΓΟ ΣΤΥΣ ΓΙΥΣ-ΜΥ: ΝΑ ΙΠΕΡΑΣΠΙΖΕΤΕ ΤΙ ΧΟΡΑ-ΜΑΣ!

'Ιρτανε τέτιες μέρες, πυ ίνε δίςκολο κε για μένα τι γριά (σταρύχα) να κάθυμε στον τόπο-μυ κε να ςοπένο. 'Ερχυντε ι τζελιύςκιντςι, θάρτυνε νά-νά ι αεροπόρι, άβριο θα δο τον αγαπιμένο-μυ γιο Βάςια Μολοκόφ!.. Ακόμα κι' ο Βαςίλις, πυ ίνε ςιοπιλός, ίςιχος κε δε βάςτακςε—μίλιςε. Στο Πετροπάβλοςκ, μαζί με τυς ςιντρόφυς-τυ, τυς έκςι αεροπόρυς, ίπε:

— Ι ΚΟΚΙΝΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙ ΚΣΕΡΥΝ ΓΙΑΤΙ ΠΑΛΕΒΥΝ ΚΕ ΓΙ' ΑΦΤΟ ΝΙΚΥΝΕ.

Κ' εγό, ι γριά 'Ανα Στεπάνοβνα Μολοκόβα, κςέρο γιατί πάλεβε ο Σςμιτ με τυς τζελιύςκιντςυς κι' ο γιός-μυ μαζί με τυς ςιντρόφυς-τυ αεροπόρυς στο Βορά, πάνο στυς πάγυς.

Για τιν πατρίδα-μας, για τι ςοβιετικί εκςυςία, για τιν καλίτερι ζοί—νά γιατί πάλεβαν. Τόρα ίνε τέτιος κερός, πυ όχι μόνο ι νέι, μα κ' ι γριές κ' ι γέρι καταλαβένυν πολί καλά τι γίνετε στον κόζμο. Κε πος να μιν καταλάβο, αφύ ίμε ι μάνα τυ Βαςίλι Σεργέεβιτζ Μολοκόφ, πυ, δίχος να φοβιθί για τι ζοί-τυ, έφερε τριάντα ενέα τζελιύςκιντςυς απτον πάγο στιν κςιρά... Τυς γλίτοςε με τ' αεροπλάνο-τυ. Κε όλο το χοριό-μας, το Ιρίνινςκοε, όπυ ζο, όλι ι κολχόζνικί-μας μιλύςανε μαζί-μυ με ςεβαζμό (υβαζζένιεμ), ςα με μάνα ίροα, μυ διάβαζαν τις εφιμερίδες, μυ έλεγαν τι ακύετε, πος ι ςοβιετικί αεροπόρι περνύν πάνο από πςιλά βυνά, πετύν ςε αντίθετο αέρα κε πολεμύνε να γίνι το δικό-τυς: να πετάκςυν κε να γλιτόςυν τυς ςιντρόφυς-τυς. Κε πέτακςαν κε τυς γλίτοςαν. (Μυ κακοφενότανε, θα πο το ςοςτό, ςίντροφι, μυ κακοφενότανε, πυ κςέρο λίγα γράματα κε δε μπορύςα μόνι-μυ να τα διαβάςο. Λίγο αργά, ίνε αλίθια, μα ο δάςκαλός-μας ανέλαβε (βζιάλςια) να μυ μάθι κι' άλα. Μπορί κάτι να βγι!).

Βέβεα, περιφανέβυμε (γορζζύς) για το γιό-μυ, μα πος περιφανέβυμε θα τυ το πο άβριο ςιγά-ςιγά, άμα τον ςιναντίςο. Μα τόρα θα μιλίςο για άλο. Κε νά για τι:

Εμίς, τέτιι, ςαν κε μένα, ίμαςτε εφτά ι γονιί, πυ ι γιί-τυς ίνε ίροες τις Σοβιετικίς 'Ενοςις. Θα το πο ανιχτά, περιφανέβυμε πολί, εγό ι γριά, πυ μεγάλοςα το γιο με τι δυλιά-μυ, κ' ι ςοβιετικί εκςυςία τυ άνικςε μεγάλο δρόμο για να πάι μπροςτά. Κιτάζις πίςο, φέρνις στο νυ όλι τι βαριά ζοί-ςυ κε ςκέφτεςε: τί θα ίτανε αν δε ίχαμε τι ςοβιετικί εκςυςία;.. Τζομπάνις, μπατράκος, όπος κςενοδύλεβα κ' εγό ς' όλι-μυ τι ζοί. Τί θα γινότανε, ο γιος τις φτοχίς χοριάτιςας, πυ πύλιςε τιν τελεφτέα αγελάδα για να θάπςι (ςχορονίτ) τον άντρα-τις;.. Κι' αφτό έγινε, ςίντροφι. Απόμινα με μικρύτςικα πεδιά, νικοκιριό δεν έχο, κανίς δε μπορί να δυλέπςι. Ι δυλεφτάδες ίνε μικρί. Τί δυλιά μπορί να κάνι ο Βάςιας, αφύ ίνε μόνο έκςι χρονό; Κε ίνε ο μεγαλίτερός-μυ. Κε ζύςαμε έτςι, πυ λίγα καλά ίδαμε στι ζοί-μας. Νά ςκέπςυ, νά ζίςε, όπος θέλις. Κε πήγα στο κςενοδύλεμα: έςκαβα στυς κίπυς, βοτάνιζα πατάτες, μάζεβα. 'Ετςι ςερνότανε ι ζοί-μυ. Ο Βάςιας ίχε ένα πυκάμιςο, μα πάντα ςιδερομένο.

Σινιθιζμένι (ομπικνοβέναγια), άςκιμι ζοί. Δέκα χρονό ο Βάςιας έφιγε στι Μόςχα να δυλέπςι στι φάμπριχα, πυ βγάζι κυτιά. Δύλεπςε κ' εκί κε χτιπύςε κε το βαριό (μόλοτ). Εδό πίγε έτςι όπος χριάζετε, γιατί ίχε καλό γίτονα (ςοςέντ) εκί πυ κιμότανε, το μπάρμπα Βαςίλι, εργάτι, άθεο, ίτανε πριν νάφτις (ματρός). Τυ έδιχνε το ςοςτό δρόμο. Μόλις στάθικε πάνο στα πόδια-τυ, κε τον πίρανε στον πόλεμο, στον τςαρικό στρατό. 9 άνθροπι

έφιγαν μαζί-τυ απτο Ιρίνινσκοε. Διο νίχτες βρισκόμυνα μαζί-τυ στο Ποντόλσκ, έκλεα. Σκεφτόμυνα ν' αναπαφτό, μα πάλι βγένι, ότι πρέπι να δυλέπσο. Τον ένα, το Βασίλι, τον πίρανε στο στόλο (φλοτ), κε το δέφτερο, τον Ιβάν, στο πεζικό (πεχότυ). Διο νίχτες ίμυνα με το Βασίλι στο Ποντόλσκ, όλο έκλεα: «Πύ τον στέλνυνε, να σκοτοθί;..» 'Ιρθε ι όρα να τον προβοδίσο. Χόνο στα χέρια-τυ μια μικρί ικόνα για να τον φιλάκσι ο θεός, κι' αφτός παραμερίζι το χέρι-μυ, κε σιγά, σοβαρά λέι: «Μιτέρα, αν έχο τίχι (σύτμπά), θα ζίσο κε δίχος το θεό».

Το κεφάλι-τυ δεν ίνε άδιο (πυστάγια), δεν ίνε γιομάτο με άχιρο. Απτιν πρότι μέρα τις επανάστασις ιποστίριζε γερά (ποντέρζζιβαλ κρέπκο) τι σοβιετικί εκσυσία. Σπάνια (ρέτκο) τον έβλεπα στο σπίτι. Μια φορά ίρτε απτο τζεχο-σλοβάκικο μέτοπο—κσεσκιζμένος, ακσύριστος, ίτανε διο μέρες στο σπίτι κε πάλι ετιμάζετε να φίγι.—«Για πύ, ροτό, Βασίλι;»—Σοπένι. Πίρε ένα βέδρο πατάτες, πσομί, μ' αποχερετάι κε λέι;

— Λιπόν, μιτέρα, όπος φένετε, δε θάρτο άλι φορά.

— Γιατί έτσι;

— ΔΕ ΘΑ ΛΙΠΙΘΟ (νιε ποζζαλέιυ) ΚΑΝΕΝΑ ΚΕ ΜΕΝΑ ΔΕ ΘΑ ΜΕ ΛΙΠΙΘΥΝ. ΘΑ ΙΠΟΣΤΙΡΙΖΟ ΓΕΡΑ ΤΙ ΣΟΒΙΕΤΙΚΙ ΕΚΣΥΣΙΑ.

Κι' από τότες πετάι.

'Ιρτε πριν από διο χρόνια για λίγο κερό, όταν πίγενε απτι Μάβρι θάλασα στο Βορά. 'Ιρτε, κε δε μπορί να κάτσι. Δεν έχι ιπομονί ν' απομένι δίχος δυλιά. «Δόστε-μυ, λέι, καμιά δυλιά». Σινίθισε όλο να δυλέβι. Μια φορά άκυσε—βυίζι ένα αεροπλάνο στον υρανό. Πετάχτικε όκσο, κίτακσε στον υρανό, προβοδίζι με τα μάτια-τυ τ' αεροπλάνο, δε μιλάι...

'Ιδε, ότι ι γριά στενοχοριέτε, μυ αγόρασε ράδιο, το έβαλε στό σπίτι: για ν' ακύσ τον κόζμο, μυ λέι. (Φέτος το χιμόνα το ράδιο χάλασε κ' εγό έγινα σαν κυφί (γλυχάια). 'Ετσι σινίθισα ν' ακύο. Μα θάρτι, θα το σιάκσι). 'Οτι θέλι κανίς, το κάνι. Κόπικε ι ανάσα-μυ, όταν έμαθα, ότι έδενε τυς ανθρόπυς στα φτερά. Αφτό, θα πι (ζνάτζιτ), ότι ίθελε να τυς φέρι πιο γλίγορα στιν χιρά. Αλίθια, φοβόμυνα: πός, σκέφτυμε, θα κατέβι στον πάγο; Πίρα τιν ανάσα-μυ, όταν τυς γλιτοσαν όλυς. 'Ολα βγίκανε καλά, έρχυντε πια.

Μα όλο τον κερό ίχα εμπιστοσίνι σ' αφτόνα. 'Ινε σιοπιλός, τυ κάκυ (ζρια) δεν πετάι τα λόγια-τυ, ίνε ίσιχος, μα άμα βάλι τίποτα στο νύ-τυ—θα το κάνι. Νά ι φοτογραφία-τυ: βλέπι ίσια μπροστά-τυ, σοβαρά, με κσεκυμπομένο φρεντζ, ακσύριστος—δεν ίχε κερό να πιι κε να φάγι. Κι' αλίθια, μόλις πετύσε στο λάγερ, μόνο έλεγε: «Δόστε, λιπόν, τυς άλυς, δόστε να πάρο έκσι». 'Ινε μαβριδερός, καλοφτιαγμένος, γαλανομάτις (γολυμπογλάζιι). Μόνο άρχισε ν' ασπρίζι — έχι πολές φροντίδες (ζαμπότ). 'Ινε πονόκαρδος, μα πιζματάρις (υπόρνιι). 'Ικσερε, πυ πιγένι: αν πάνε καλά ι δυλιές—θα τυς γλιτόσο, αν δεν πάνε—μόνος-μυ θα χαθό. Κι' όταν τον ρότισαν ίστερα: «Πός πετύσες, μαθές (μολ), Βασίλι Μολοκόφ, τί δισκολίες ίχε;», απάντισε σιγά κε σοβαρά: «Ο δρόμος δεν ίταν έφκολος, άλο τίποτα, λέι». 'Οπος όλι, δε λιπύντανε τον εαφτό-τυ, δε φιλαγότανε, γιατί ίκσερε τί μεγάλι κρατικί δυλιά τυ δόσανε να κάνι.

Ιποστιρίζι γερά τιν εκσυσία-μας, κι' αν δεν τιν ιποστίριζε, δε θα ίτανε τέτιος. Κ' εδό θέλο να πο στυς γιύς-μυ: ΝΑ ΙΠΕΡΑΣΠΙΖΕΤΕ ΤΙ ΣΟΒΙΕΤΙΚΙ ΕΚΣΥΣΙΑ, ΝΑ ΤΙ ΦΙΛΑΓΕΤΕ, ΝΑ ΜΙ ΔΟΣΕΤΕ ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΓΙ ΤΙΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ-ΜΑΣ! Αφτί ι εκσυσία ίνε ΔΙΚΙ-ΜΑΣ ΕΚΣΥΣΙΑ: ΑΝΙΓΙ ΔΡΟΜΟ ΣΤΙ ΖΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ ΑΝΘΡΟΠΟ. Πός να μιν ιπεραspίσι κανίς μια τέτια πατρίδα; Ο Βασίλι Σεργέεβιτς Μολοκόφ, ο γιός-μυ, έκανε κίνο, πυ έβαλε στο νύ-τυ: προσπάθισε για το κράτος-μας. Εγό, ι γριά, δε θα ζίσο τόσο, όσο αφτός, μα θέλο να ζίσο σε τέτιο κερό, σαν το δικό-μας. 'Εχι μεγάλι σιμασία, όταν ι γριές θέλυνε να ζίσυνε, να ζίσυνε—θα πι, ότι τα χρόνια ίνε πλύσια, χαρύμενα.

Ο εργαζόμενος λαός έχι τέτιες γριές. πυ δεν ίνε εμπόδιο πάνο στο δρόμο τον πεδιόν-τυς. 'Ακυσα για τιν Παρασκεβί Διμίτροβα. Τα χρόνια-τις ίνε πια γερόντικα, μα πός έδινε κυράγιο (μπόντροστ) στο γιό-τις τον κομυνιστί να ιπερασπίζι τυς εργάτες κε να μι φοβάτε τυς φασίστες! Αφτά τα λέο για να ΜΕΓΑΛΟΝΥΝ Ι ΜΙΤΕΡΕΣ ΚΕ Ν' ΑΝΑΤΡΕΦΥΝ ΤΕΤΙΥΣ ΙΡΟΕΣ ΤΥ ΣΟΒΙΕΤΙΚΥ ΚΡΑΤΥΣ, ΣΑΝ ΤΟ ΔΙΜΙΤΡΟΦ, ΣΑΝ ΤΟ ΒΟΝΤΟΠΙΑΝΟΦ, ΣΛΕΠΝΙΟΦ, ΛΕΒΑΝΕΦΣΚΙ, ΚΑΜΑΝΙΝ, ΝΤΟΡΟΝΙΝ, ΛΙΑΠΙΝΤΕΦΣΚΙ, ΣΑΝ ΤΟ ΓΙΟ-ΜΥ ΒΑΣΙΛΙ ΜΟΛΟΚΟΦ. Κι' αν επιτεθί κανίς ενάντια στο σοβιετικό κράτος, αν κσεσικοθί ενάντια στον εργαζόμενο λαό, εγό πρότι θα πο στο γιό-μυ, θα τον εβλογίσο (μπλαγοσλοβλιύ) σοβιετικά:

— ΠΙΓΕΝΕ ΝΑ ΙΠΕΡΑΣΠΙΣΙΣ ΤΙΝ ΠΑΤΡΙΔΑ-ΣΥ. ΠΙΓΕΝΕ ΑΦΟΒΑ ΕΜΠΡΟΣ. ΤΕΤΙΟΣ ΚΕΡΟΣ ΙΡΘΕ.

Ι ΜΙΤΕΡΑ ΤΥ ΙΡΟΑ ΓΙΑ ΤΟ ΓΙΟ-ΤΙΣ

—12 χρόνο πεδί απέμινε ο γιός-μυ ο Κόλιας ίστερα απ το θάνατο τυ πατèρα-τυ. Τον διαπεδαγόγισε το σοβιετικό-μας εργατικό σκολιό. 'Αρχισε να μαθένι ίστερα απτιν Οχτοβριανί επανάσταςι. Στο σκολιό ίτανε πιθαρχιμένος, μάθενε καλά, άμα μεγάλοσε, μπίκε στο κομσομόλ. 'Ολο τον κερό-τυ τον έδινε στι μάθισι κε τι δυλιά τυ σκολιύ. Οργάνοσε όμιλο τυ ΟΣΟΑΒΙΑΧΙΜ, έκανε μεγάλι κινονικί δυλιά. Ι σίντροφί-τυ τον αγαπύσαν πολί.

Αμα τέλιοσε το σκολιό, ο Κόλιας πίγε στο Λενινγράντ κ' εκί γράφικε στο σκολιό τον αεροπόρον. Μάθενε καλά, σε κάθε γράμα έγραφε για τις επιτιχίες-τυ στι μάθισι. 'Αμα τέλιοσε αφτό το σκολιό, έγινε αεροπόρος, κ' ίστερα άρχισε να δυλέβι στιν αεροπορία στι Μακρινί Ανατολί.

Το χιμόνα ι κόρι-μυ Λίντα μυ λέι: —Μιτέρα, χάθικε το βαπόρι «Τζελιύσκιν», ι άνθροπι απέμιναν πάνο στον πάγο. Ι κιβέρνισι στέλνι εκσπεντίτσια να τυς γλιτόσι.

Στις εφιμερίδες γράφυν, ότι ένας αεροπορικός κρίκος (ζβενό) πίγε κάτο απτιν καθοδίγισι τυ Καμάνιν. Να μιν πέτακσε ο Κόλιας-μας;

'Ιστερα από κάμποσες μέρες έμαθα, ότι πραγματικά ο γιός-μυ πέτακσε να πάι στυς τζελιύσκιντσυς. Χάρικα πολί κ' ένιοσα μεγάλι περιφάνια (γόρντοστ), μα δεν πρέπι να το κρίψο— ανισιχύσα. Πιο πολί ανισιχύσα, όταν ίστερα από κάμποσες μέρες δεν ίχαμε καθόλυ ίδισες (ιζβέστια) για τον τόπο πυ βρίσκετε ο κρίκος τυ γιύ-μυ. Μα, κσέροντας τιν τόλμι-τυ (σμέλοστ), δεν αμφέβαλα (νιε σομνιεβάλας), ότι θα εχτελέσι το ιπέφθινο καθίκον (οτβετ. ζαντάνιε), πυ τυ ανέθεσε ι κιβέρνισι. 'Ετσι κε βγίκε. Ο Κόλιας μαζί με τυς άλυς αεροπόρυς γλίτοσαν τυς τζελιύσκιντσυς. Τόρα πιγένυνε στι Μόσχα, κ' ίστερα θάρτι στο Ιβάνοβο, στι νέα κατικία (κβαρτίρα), πυ μυ έδοσε το γορσοβιέτ. Περιφανέβυμε για το γιό-μυ. Πίρε τιν ονομασία τυ ίροα τις Σοβιετικίς 'Ενοσις. Το παράσιμο (όρντεν) τυ Λένιν στολίζι τα στίθια-τυ (υχρασσάετ γρυντ), τα στίθια τυ γιύ-μυ, πυ τον ανέθρεψε κ' ι σοβιετικί εκσυσία, για τιν οπία ο γιός-μυ ίνε έτιμος να δόσι όλι τι ζοί-τυ.

...„ΜΠΟΡΙ ΝΑ ΖΥΛΕΠΣΙ ΚΑΝΙΣ ΤΙ ΧΟΡΑ, ΠΥ ΕΧΙ ΤΕΤΙΥΣ ΙΡΟΕΣ, ΚΕ ΜΠΟΡΙ ΝΑ ΖΥΛΕΠΣΙ ΤΥΣ ΙΡΟΕΣ, ΠΥ ΕΧΥΝ ΤΕΤΙΑ ΠΑΤΡΙΔΑ"

(ΓΡΑΜΑ ΕΝΟΣ ΔΑΝΥ ΝΑΦΤΕΡΓΑΤΙ)

Στα 1923 το δανικό (ντάτςκι) βαπόρι «Τατιάνα» ναβάγιςε (ποτερπέλ κρυςςένιε) ςτις ακροθαλαςιές τις Αλάςκας. Το πλίρομα (κομάντα) γλίτοςε πάνο ς' ένα μικρό νιςάκι (οςτροβόκ). Απτο καράβι δεν προφτάςαμε να πάρυμε ύτε φαγόςιμα, ύτε ρύχα, ύτε τζαντίρια. (8 μερόνιχτα ζύςαμε ς' ανιπόφορες ςινθίκες (νιεςτερπίμιχ υςλόβιαχ). Παγόναμε, πινύςαμε, δε μπορύςαμε να ςινδεθύμε με τον έκςο κόζμο κ' ετιμαζόμαςταν να πεθάνυμε. Πάνο ςτο ένατο μερόνιχτο, όταν κ' ι πιο δινατί άρχιςαν πια να χάνυν το κυράγιο-τυς (ντυχ), όταν ι πίνα κ' ι ςτέριςες (λιςςένια) ιπόςκαψαν τις δίναμες κε κίνον πυ βαςτύςαν περιςότερο ςτιν κακοζοία, μας ίβρε ένα καναδικό καταδρομικό (κρέιςερ). Στο καταδρομικό μας έβαλαν ς' ένα άςκιμο μέρος. Κανίς δε ςκέφτικε να μας δόςι παπλόματα να ςκεπαςτύμε, ίτε καθαρά αςπρόρυχα. Σε 9 μερόνιχτα τα ρύχα-μας κςεράθικαν τόςο απτιν αρμίρα, όςτε δε μπορύςαμε να κυνίςυμε ύτε τα χέρια, ύτε τα πόδια-μας. Κανίς δε μας ίπε ένα γλικό λόγο.

Μας έςτιλαν ςτι Βικτόρια, μα κ' εκί αντί να μας ζεςτάνυν, να μας δόςυνε μια ανάπαψι, μας κάθιςαν ςε μια κάμαρα με ςιδερένια κάνκελα (ρεςςότκαμι). 7 μέρες καθόμαςταν εκί, δίχος ν' αλάκςυμε τ' αςπρόρυχά-μας. Ίμαςταν όλο με κίνα τα ρύχα, πυ γλιτόςαμε. Φτάςαμε ςτο άκρο. Γράψαμε μια πλακάτα κε τιν κρεμάςαμε όκςο απτο παράθιρο: «Εδό ζυν ι ναβαγί δανί ναφτεργάτες. Βοιθίςτε-τυς!» Μας ανάνκαςαν να βγάλυμε τιν πλακάτα. Τότε τςακίςαμε τα κάνκελα κε θέλαμε να φίγυμε. Μας έπιαςαν κε μας έφεραν με ςινοδία (κονβόι) ςτιν πατρίδα. Κε τα πρότα λόγια, πυ ακύςαμε, άμα πατίςαμε το πόδι-μας ςτι γι τις πατρίδας, ίτανε τα λόγια τυ πολιςμάνυ να πλιρόςυμε πρόςτιμο (ςςτραφ), γιατί τςακίςαμε τα κάνκελα.

Κε νά έτςι, όπος το καράβι-μας, χάθικε το «Τζελιύςκιν». Ι άνθροπι απέμιναν πάνο ςτον πάγο. Για βοίθια κε για γλιτομό έςτιλαν τυς καλίτερυς ανθρόπυς, τις καλίτερες δίναμες. Τυς γλίτοςαν. Κι' όλι ι χόρα τυς προαπαντάι (βςτρετζάετ), ςαν ίροες, με αγάπι κε θαβμαςμό. Με βροντερύς χερετιςμύς τυς προαπαντάι ι πατρίδα, ςαν τα καλίτερα πεδιο-τις. Ι δόκςα-τυς ζι μέςα ςτις καρδιές τον εκατομμιρίον. Μπορί να ζυλέψι κανίς τι χόρα, πυ έχι τέτιυς ίροες, κε μπορί να ζυλέψι τυς ίροες, πυ έχυν τέτια πατρίδα.

ΣΑΜΚΙΝΓ.

Л. ХВАТ

ΓΡΑΜΑ ΠΑΛΙΥ ΣΙΝΤΡΟΦΥ

Σιμά ςτο Ιρκύτςκ,—όταν το τρένο-μας έτρεχε γλίγορα ςτις όχτες (πο μπερεγάμ) τις Βαικάλις, ίρθε ο μιχανικός τυ αεροπλάνυ τυ Μπάμπυςκιν ςιν. Βαλάβιν ςτο «κυπέ τον κορεςποντέντον» κε με προςκάλεςε να πάγο μαζί-τυ.

— Νά,—ίπε, απλόνοντας ένα γράμα, —θαρό, ότι, ςαν κορεςποντέντο, ς' ενδιαφέρι (ιντερεςύετ) να διαβάςις το γράμα, πυ πίρα ςτο Βλαδιβοςτόκ απ' ένα παλιό φίλο.

Αφτό το απλό γράμα με ςινκίνιςε (βζβολνοβάλο). Νά τί έγραφε:

«Γεγόρκα.

Ακόμα δεν έχο επίςιμα (οφιτςιάλνι) δομένα—ίςε εςί ο ίροας τυ «Τζελιύςκιν» ίτε κάνένας άλος Βαλάβιν, πυ έχι το ίδιο επίθετο, μα ςτι φοτογραφία, πυ τιπόθικε ςτιν «Πράβντα», γνόριςα εςένα.

Χέρυμε για ςένα, χέρυμε για το εργοςτάςιο-μας, όπυ δυλέβαμε μαζί, μεγαλόςαμε.

Χέρυμε ακόμα κε γιατί ι Μπαςςκίρια έχι έναν πολιάρνικο. 'Αμα ίδα ςτιν «Πράβντα» το επιθετο κε τι φοτογραφία-ςυ, ίπα αφτό το χαρύμενο νέο (νόβοςτ) ςτο Σάςςα Ζίμιν, πυ δυλέβι ςτιν Υφά. Πόςες κυβέντες (ραζγοβόρι) κάναμε για ςένα, πόςες θίμιςες (βοςπομινάνιι) έχυμε, αρχίζοντας απτα πιο μικρά πεδικά-μας χρόνια. Θιμιθίκαμε εδό τα περιβόλια, τυς δρόμυς, τα τρεχάματα, τυς καβγάδες, τα δάκρια.

Πρέπι να χερύμαςτε ακόμα κε γιατί ίςε ένας ίροας, πυ βγίκε από φτοχικί φαμίλια. Τα πεδικά-ςυ χρόνια ίνε απτα χιρότερα, πυ μπορύςε κανίς να περιμένι απτιν τςαρικί κιβέρνιςι. Εςί δεν πίγες ςτο ςκολιό ύτε τόςο, όςο πίγεναν τ' άλα φτοχά πεδιά.

Πιος ίδε περιςότερι περιφρόνιςι (πρεζρένιε) απτα προνομιύχα ςτρόματα (πριβιλεγιρόβανιχ προςλόεκ), πυ ςε τριγίριζαν, εκςόν απ' εςένα, Γιόργι; Εςί ακόμα κε τόρα δε θα λιζμόνιςες το παρατςύκλι (κλίτζκυ) «Γεγόρκα-κορόβα». Τί προςτιχα (πόντλο) αφτό ακύετε τόρα, κε τί ςινιθιζμένο πυ (ομπίτζνοε) ίτανε τότες!

Θα θιμάςε, βέβεα, ότι εμίς μπορύςαμε να δυλέπςυμε μόνο ςτο κυβάλιμα ςτάχτις (ζολί) κε ςτο ρεμόντο. 'Ιχαμε ςτα παλιά τα χρόνια το παρατςύκλι «πςιριάριδες μεροκαματιάριδες» (βςςίβιε ποντιόνςτζικι). Μόνο ι γιι τον δυλοπρεπόν (ποτχαλίμοβ) κε τις «εργατικίς αριςτοκρατίας» πιγένανε να δυλέπςυνε ςτυς καλίτερυς τόπυς.

Κ' εμάς μας λογάριαζαν ανίκανυς από φίςι (νιεςποςόμπνιμι πο πριρόντε) ανθρόπυς. Τί έγινε τόρα, ςτα 16 χρόνια τις διχτατορίας τυ προλεταριάτυ; Προτίτερα δε μας εμπιςτέβονταν ύτε ένα τόρνο (ςτανόκ), κε τόρα εςί ίςε πολικός (πολιάρνιι) μιχανικός αεροπλάνυ κ' εγό κοματικός εργάτις. Χέρυμε, πυ ι επανάςταςι ίρτε ςτα νεανικά-μας χρόνια, ότι ίςια-ίςια ςτιν τίχι-μας (ντόλιυ) πέφτι αφτός ο πιζματικός (υπόρναγια) αγόνας για το μεγάλο μέλον (μπύντυςτζεε) όλις τις ανθροπότιτας, κε πρότα-πρότα τυ προλεταριάτυ.

Σε ςινχέρο (ποζντραβλιάιυ), φίλε τις πεδικίς-μυ ιλικίας κε τυ εργοςτάςιυ για τις νίκες. Συ έφχομε (ζζελάιυ) να γιρίςις γλίγορα κε να διναμόςις τιν ιγία-ςυ. Μπορί ν' ανταμοθύμε (βςτρέτιμςια) κε να μυ πις για τι ζοί-ςυ.

Κ' ι γινέκα-μυ ςε ςινχέρι. 'Αμα έμαθε, ότι βρίςκεςε ςτο «Τζελιύςκιν», διάβαζε αχόρταγα κάθε γραμί τις εφιμερίδας, πυ έγραφε για ςας, γίρεβε να βρι το επίθετό-ςυ.

Δεν κςέρο τιν αντρέςα-ςυ. Μπορί να πέςι το γράμα-μυ ςτα χέρια κανενός άλυ Βαλάβιν, μα αφτό το ίδιο κάνι (βςο ραβνό).

Ας κσέρι κι' ο άλος ίροας, ότι τον θαβμάζυνε στις πιο μακρινές γονιές τιςΣοβιετικίς 'Ενοςις ΑΣΣΔ τις Μπαςκίριας, εργοςτάσιο Αρχάνκελςκ, ραικόμ τυ ΠΚΚ(μπ), για το γραματέα.

Απτ' όνομα όλο το μπιυρό το ραικόμ τυ ΠΚΚ(μπ) ς' όλυς τυς τζελιύςκιντςυς μπολςεβίκικο χερετιζμό! ΓΛΑΖΟΦ».

... Το γράμα έπεςε εκί πυ έπρεπε.

ΤΙ ΘΑ ΙΘΕΛΑ ΝΑ ΙΜΕ

Στι Μόςχα στο δρόμο Τβερςκάγια πίγεναν τρία αγόρια ανκαλιαζμένα κε μιλύςαν.

— Τί θα ίθελες να ίςε; Ο Σςμιτ ίτε ένας απτυς αεροπόρυς;—ρότιςε ο ακρινός απτα δεκςιά.

— Εγό;—κςαναρότιςε ο μεςέος, κυνόντας το κυρεμένο κεφαλάκι-τυ.

— Νε εςί.

— Εγό θα ίθελα να ίμε ένας απτυς αεροπόρυς.

— Κε γιατί όχι ο Σςμιτ;

— Γι' αφτό ίνε δίςκολο να ονιροπολίςι κανίς (μετζάτ).

— Κ' εγό, κ' εγό,—έλεγε ο ακρινός απτ' αριςτερά, ο πιο μικρός κε πιο ιλιοκαμένος.—Κ' εγό, κ' εγο—κςακολυθύςε επίμονα (ναςτόιτζιβο) κε ςταμάτιςε. Μαζί-τυ ςταμάτιςαν κε τ' άλα διο πεδιά.

— Κ' εγό,—κςαναίπε ακόμα μια φορά κιτάζοντας τυς ςιντρόφυς-τυ ςτα μάτια.

— Τί, λιπόν, εςί,—τον ρότιςαν διςαρεςτιμένα (νιεντοβόλνο).

— Εγό θα ίθελα να ίμε τζελιύςκιντςος, ο Σςμιτ κ' ένας απτυς αεροπόρυς.

— Ο, τί καπάτςος (λόβκιι) πυ ίςε,—τυ ίπαν ι φίλι-τυ.—Αφτό ίνε έφκολο. Νά διάλεκςε (βίμπερι) να ςε δύμε.

— Τότε ... τότε...—ίπε, αφύ ςκέφτικε για ένα δεφτερόλεφτο, κι' άκςαφνα (βντρυγ) πέτακςε τα λόγια:—Θέλο να ίμε 'Ιροας τις ΕΣΣΔ ς' όπια δυλιά κι' αν ίνε.

— Κε το πεδί κύνιςε ςτον αέρα το ιλιοκαμένο λιγνό χέρι-τυ. Σα να ίθελε μ' αφτί τιν κίνιςι να δόςι να καταλάβυν, ότι μ' αφτά τα λόγια ι ομιλία τέλιοςε.

Λ. ΤΙΜΟΦΕΕΦ

Ο ΚΣΑΚΥΖΜΕΝΟΣ ΣΙΝΟΜΙΛΙΚΟΣ-ΜΥ

Ι γνοριμία-μας με το Λέβκο Λιτβινένκο—τον κςακυζμένο μπριγαδίρο τυ κολχόζικυ όμπλαςτ Ντνιεπροπετρόφςκ, πυ άρχιςε με αλιλογραφία (περεπίςκα) μέςον τις «Κρεςτιανςκ. γαζέτας» έκανε να ςιναντιθύμε (βςτρέτιτςα). Τις παραμονές τις Προτομαγιάς ο Λέβκο με προςκάλεςε να πάγο με τι γινέκα-μυ ςτο μυςαφιρλίκι, κ' έτςι πίγαμε ςτο Ζαπορόζζιε να δύμε, πος ζι ςτο χύτορ Ποντί κε κάνι το μπριγαδίρο ςτο αρτέλι ον. τυ Λένιν. 'Ιμαςταν λίγο κερό ςτο Ποντί, μα ι εντίποςες (βπετζατλένια) απ' αφτό το λιγόχρονο ταξίδι (ποιέζντκα) ίνε αλιζμόνιτες.

Πριν από λίγο κερό πίγα ςτο Παρίςι ςα ντελεγάτος τις εργατικίς νεολέας ςτο αντιπολεμικό κονγρέςο. Στο κονγρέςο ίτανε παραπάνο από χίλιι αντιπρόςοπι απ' όλο τον κόζμο. Εκί έβγαλα μπροςτά-τυς λόγο, πυ

μεταφράστικε σε τέσερις γλόσες. 'Ετιχε να γιρίσο κε να δο λίγο το Παρίσι. Μα σας δίνο τίμιο λόγο, ότι το αρτέλι Λένιν κ' ι ζοί-τυ μυ έκαναν περισότερι εντίποσι απτι ζοί τις πανκόζμιας πόλις. Τίχενε (πριχοντίλος) ν' ακύσυμε πολά για τιν έφπορι ζοί, για τις νίκες τυ όμπλαστ Ντνιεπροπετρόφσκ, τίχενε να διαβάσυμε, μα εκίνα, πυ ίδαμε στι μπριγάδα τυ Λιτβινένκο ίταν ανέλπιστα. Τί γλίγορα ζβίνυν ι ιστορικές αντίθεσες (προτιβορέτζια) ανάμεσα στιν πόλι κε στο χοριό, τί γλίγορα χάνετε ι καταραμένι κυταμάρα (ιντιοτίζμ) τις χοριάτικις ζοίς!

... Ι εφιμερίδες-μας όταν γράφυν για το χοριό, γράφυν περισότερο για τυς παραγογικύς εκθέτες (ποκαζάτελιαχ) κε το αγρονομικό προτσές στον κολχόζικο κάμπο. Αφτό ίνε σπυδέο, μα αφτό δε φτάνι. Στο χοριό αλάζι όχι μόνο ο κάμπος, μα κε το προσκέφαλο (ποντύσκα), πυ κιμάτε ο κολχόζνικος, στο νερόβραστο χοριάτικο μπόρστζι, όπυ έπλεε «ι κατσαρίδα, ι κατσαρίδα...» (ταρακάν), τόρα φένετε το κρεατοζύμι. Ι πόρτες έχυν άλα μάνταλα. Τα κορίτσια άλαξαν τα χοριάτικα παπύτσια-τυς με κίτρινα σκαρπίνια (τύφλι) με χαμιλό τακύνι (καμπλύκ). Γιατί ι εφιμερίδες-μας γράφυν τόσο λίγο γι' αφτά; Γιατί δίχνυν έτσι μιζέρικα αφτές τις πολί βαθιές πολιτικές, αλαγές πυ γίνυντε στι χόρα-μας;

◆◆◆◆

Απτι Μόσχα ος το χύτορ τυ Λιτβινένκο ίνε ένα μερόνιχτο δρόμος. Το γλίγορο τρένο μας έφερε στο Ζαπορόζζιε κε τ' αφτοκίνιτο τυ πολιτοντέλ στο ΜΤΣ, όπυ σιφονίσαμε (υγοβορίλις) να σιναντιθύμε με το Λέβκο.

Τον καλίτερο μπριγαδίρο τυ Ντνιεπροπετρόφσκ τον φανταζόμυνα σαν άνθροπο όριμις ιλικίας (βόζραστα), χοριάτι, αν όχι με γένια, τυλάχιστο (πο κράινει μέρε) μ' άσπρα μαλιά στα μιλίνκια (βισκί). Κε γι' αφτό όταν σιναντιθίκαμε δεν πίστεβα στα μάτια-μυ: ο κσακυζμένος μπριγαδίρος ίνε νέος, έφθιμος (βεσιόλιι), ενεργιτικός, ντιμένος (οντέτιι) έτσι, όπος ντίνυντε ι νέι τις πόλις. Γενιθικε ο Λέβκο —ο κσακυζμένος σινομίλικός-μυ (ροβέσνικ)— στα 1908.

Ο Λιτβινένκο ίρτε να μας πάρι σαν πομέστζικος—με τέσερα κιταγμένα όμορφα άλογα, τέτια πυ δεν τιχένις ύτε στι Μόσχα. Μαζί-τυ πάνο στιν τατζάνκα ίτανε ι αχόριστι κατιφεδένια (μπάρχατνι) κόκινι σιμέα. Ι σιμέα αφτί ίνε τυ όμπλαστ, μεταβατικί (περεχοντιάστζεε), μα ίνε δέφτερος χρόνος, πυ δεν περνάι πυθενά: έπεσε στι μπριγάδα τυ Λιτβινένκο κι' απόμινε εδό! Χιλιάδες μπριγάδες στο όμπλαστ πολεμύνε να τιν πάρυν, μα κε φέτος τιν άνικσι δε βγίκε τίποτα. Ι τρίτι μπριγάδα τυ αρτελιύ ον. Λένιν φιλάγι τι σιμέα τυ όμπλαστ κι' ο μπριγαδίρος Λέβκο τιν έχι σαν παράσιμο! (όρντεν). Ι μεταβατικί σιμέα πάι μαζί με το Λιτβινένκο στα πανιγιρικά-τυ ταξίδια σαν αμετάβατι περιφάνια (γόρντοστ). 'Ινε δα τυ ΟΜΠΛΑΣΤ.

Ο νατζάλνικος τυ πολιτοντέλ σιν. Ραφαίλοφ μας γνόρισε με το ΜΤΣ, τα εργαστίρια-τυ, τα γαράζζ. Δε μπορί κανίς να πι ότι τα εργαστίρια στράφτυν από καθαριότιτα κι' ότι όλα βρίσκυντε στον τόπο-τυς. Δεν τάχτισαν έτσι, όπος έπρεπε, μέσα έχι πολί καπνό, το νερό ίνε λίγο, έχι πολές έλιπσες στιν οργάνοσι τις δυλιάς κε τις παραγογίς. Μα πάλι μέσα σ' αφτό το εργαστίρι, πυ έχι λίγι κυλτύρα, τα τράκτορ επιδιορθόνυντε εφσινίδιτα (ρεμοντίρυιυτσα ντομπροσόβεστνο), κε το μιχανικό πάρκο τυ ΜΤΣ δύλεβε φέτος ασίνκριτα καλίτερα από πέρσι.

Ι τρακτορίστες σίκοσαν τιν ιδίκεψί-τυς (κβαλιφικάτσια) κι' αφτό έκανε να περισέψι ι παραγογικότιτα τυ τράκτορ κε να τελιόσυν γλίγορα τις ανικσιάτικες δυλιές. Στις 23 τυ Απρίλι κε τα 42 κολχόζια πυ εκσιπιρετί (ομπσλύζζιβαετ) ο ΜΤΣ, γιόρτασαν πανιγιρικά το τέλιομα τις σποράς κε το σίκομα τις νεατίς (παρόβ).

Ο γιορταζμός γινότανε στο αρτέλι «'Ισκρα». Εδό ίρτανε με τα καλίτερα άλογάτυς παραπάνο από διο χιλιάδες μυσαφίριδες. Πέζανε τρις ορχίστρες. Πάνο απτο πανιγιρικό μίτινγ πετύσαν ρίχνοντας σινχαριτίριες (ποζντραβίτελνι) φιλάδες, τ' αεροπλάνα. Τι νίχτα

έφενκαν ι προβολίς, (προζζεκτορά), πυ έφερε το στρατιοτικό απόσπαζμα, ο πάτρονας τυ κολχοζιύ. Μέσα στυς κίπυς γεθματίζανε (ομπένταλι) 2.000 άνθροπι! Πάνο στιν ανιχτὶ σκινί έπεζαν αρτίστες, πυ ίρταν απτιν πόλι. Στις πλατίες τυ σπορτ έπεζαν ι κομάντες τον μπασκετμπολιστόν κε στο χοριό έτρεχαν ι κολόνες τον κολχόζικον ποδιλατιστόν—εδό ι νέι δεν έχυνε λιγότερα ποδίλατα (βελοσιπέντι) απτυς νέυς τις πόλις! Σ' αφτὶ τι γιορτί ι μπριγάδα τυ Λιτβινένκο ίταν ο πιο τιμιμένος μυσαφίρις, κι' ο μπριγαδίρος-τις —πολί μετριόφρονας (σκρόμνιι)—ίροας. Τυ δόσανε τον πρότο κολχόζικο λόγο, όταν άνιγαν το μνιμίο (πάμιατνικ) τυ Λένιν, χτιπύσε πιο πολί στο μάτι ανάμεσα στυς 2.000 καλίτερυς ανθρόπυς, πυ μαζεφτίκανε στο πανιγίρι.

Δίχνοντας τα χτίρια, ο σ. Ραφαίλοφ έδικσε με κσεχοριστί περιφάνια, πυ δε μπορύσε να τιν κρίπσι, το στάβλο (κονιύσσνια) τυ ΜΤΣ. Δόδεκα άλογα ίνε στο σταθμό σε κσεχοριστό στάβλο. Ο ΜΤΣ μάζεπσε σε ενάμισι χρόνο το πάρκο τον αλόγον-τυ. 'Ολα ίνε από καλί ράτσα κε καλιτερέβυν το κολχόζικο άλογο. Ο βοιθός τυ νατζάλνικυ για τιν κομσομόλικι δυλιά σ. Περβερτάιλενκο πίρε το πατρονάτο πάνο στ' άλογα. Κάθε μέρα πιγένι στο στάβλο ι όρα 5 το προί κε δίνι προσοπικό παράδιγμα, πος πρέπι νὰ κιτάζυν τ' άλογο.

Στο κσεχοριστὸ χτίριο δε μιρίζι στάβλο. Τα κσίλινα πατόματα ίνε κσιζμένα, τα παχνιὰ κσερά. Κάθε άλογο εχι το βέδρο, τι βύρτσα, τα χαλινάρια-τυ κι' όλα αφτά τα φιλάγυνε σε κσεχοριστά ντυλαπάκια. 'Ολα στράφτυν μέσα σ' αφτὸ το στάβλο. Σιμά-τυ ίνε μια κάμαρα για τυς αλογάδες, πυ μιάζι με κυπέ μαλακύ βαγονιύ. Τα κρεβάτια τον αλογάδον έχυν στρόματα με άσπρα σεντόνια. Εδό στο «κυπὲ» βρίσκετε κ' ένα ποδίλατο: ο αλογάς, πυ τέλιοσε τι δυλιά-τυ θα κάτσι απάνο κε θα πάι στο σπίτι-τυ...

Στι μπριγάδα τυ Λιτβινένκο, όπυ μας φέρανε γλίγορα τα κολχόζικα άλογα ίτανε, βέβεα, κε θερμί ιποδοχί (βστρέτζα), κ' έκθεσι, κε ζοιρές κυβέντες (μπεσέντι), πυ τέλιοναν με το ότι κάθε ομιλιτίς μας προσκαλύσε επίμονα (ναστόιτζιβο) να πάμε στο σπίτι-τυ κε να δύμε τι καλά ζι.

Κε ζι το αρτέλι ον. τυ Λένιν—κσακυζμένα!

Το Ποντί, όπυ βρίσκετε ι τρίτι μπριγάδα τυ κολχοζιύ ίνε ένα χύτορ, πυ τεντόθικε σαν χόρδα (β στρύνκυ). Ο δρόμος, πυ έχι σαράντα μέτρα πλάτος, ίνε φιτεμένος με διο σιρὲς καβάκια (τόπολι). Κάθε χοριατόσπιτο ίνε τριγιριζμένο με κίπο από βισινιές, μα...δεν έχι κανένα φράχτι για να κσεχοριστί απτυς 'γίτονες (σοσέντει): ι κολχόζικι ζοί έκανε να χαθύν ι φράχτες! Ο Λέβκο διιγίτε, ότι ίνε πια σπάνιι (ρέντκιε) ι κολχόζνικι τις μπριγάδας-τυ, πυ, όταν φέβγυν απτο σπίτι, κρεμνύν κλιδαριά στιν πόρτα-τυς—έτσι χάθικε ι κλεπσιά, ὲτσι μεγάλοσε ι εμπιστοσίν στον κολχόζικο γίτονα!..

Τα χοριατόσπιτα σε κάνυνε να θαβμάζις για τιν καθαριότιτά-τυς — κι' όκσο κε μέσα ίνε άσπρα! Στις μέρες τις Προτομαγιάς όλι ι κολχόζνικι στόλισαν (υκράσιλι) τα σπίτια-τυς με κόκινες σιμέες. Κι' αφτό το έκαναν με μεγάλι αγάπι. Το χύτορ ὲχι πολὶ πρασινάδα στυς μικρύς ατομικύς (ιντιβιντυάλνιχ) κίπυς, μα αφτί δε φτάνι για το στόλιζμα τις κολχόζικις ζοίς, κ' ι μπριγάδα φιτέβι το κινονικό πάρκο-τις, πυ θέλι να το κάνι τέτιο, όστε νἄρχυντε να περπατύν ι κολχόζικι 'γιτονές-τις.

Ι επιθιμία (ζζελάνιε) να στολιστί ι κινονικί ζοί προέρχετε απτα μεγάλα περισέματα, πυ δίνι το κολχόζι, όταν δυλέβυν τίμια. Ι νέα σοδιά ίνε σιμά, μα όλι έχυν πολί περσινό πσομί, προπάντον άσπρο. Πολί κρέας! Κάθε κολχόζνικος έχι αγελάδα κε γυρύνι, κε διο γυρύνια σε μια αβλί δεν ίνε σπάνιο πράμα. 'Εχυν πολές όρνιθες—ι όρνιθα γίνετε σπυδέο πολί στο κολχόζι! Στα σπίτια, όπυ έτιχε (πρισλός) να ίμαστε μυσαφίριδες, ίχαν από 250—300 ορνιθοπύλια, πυ τα έφεραν απτο ινκυμπάτορ. Ρότισα μια κολχόζνιτσα: μίπος όλα θα τ' αφίσετε να μεγαλόσυν; Τις κακοφάνικε κιόλας γι' αφτό το ρότιμα: φαγί

έχουμε πολί, δεν κσέρουμε τι να κάνουμε το φαγί...βέβεα όλα θα τα μεγαλόσουμε!...

Ι αρχί τις έφπορις ζοίς, — γιατί τα δέκα χιλιόγραμα, πυ πίρε το μέλος τυ αρτελιύ ον. Λένιν για κάθε εργατομέρα-τυ ίνε μόνο ι αρχί τις κολχόζικις αφθονίας! (ιζομπίλια)—έκανε πια ν' αλάκσι το «κόπσιμο» τον ρύχον, πυ φορύνε ι κολχόζνικι. Στις μέρες τις Προτομαγιάς ι γινέκες φόρεσαν ρύχα τις μόδας: φυστάνι—κλος κε με τάλια, μετακσοτές πλεχτές ζακέτες, μετακσοτές κάλτσες, κίτρινα σκαρπίνια. Ι νέι, ίστερά απτι γραβάτα (γάλστυκ) αγόρασαν ρολόγια κι' όχι τις τζέπις, μα τυ χεριύ. Ι «ρεκονστρύκτσια» τις κολχόζικις καλίβας (ιζμπί) αρχίζι απτο μαζικό αγόραζμα καλόν κρεβατιόν τις πόλις. Κε ίνε σπυδέο να σιμιόσυμε (οτμέτιτ): ανάμεσα στα Προτομαγιάτικα βραβία (πρέμιι), πυ έδιναν τα κολχόζια στυς καλίτερυς ανθρόπυς-τυς, για καλίτερο βραβίο λογάριαζαν το νικελομένο κρεβάτι. Στο Ποντί απλόνετε κε το ιλεχτρικό τέλι—ο ιλεχτριζμός θα μπι εδό τον ερχόμενο χρόνο.

◆◆◆◆

Πιγένοντας στο Ποντί δε μπορύσε κανίς να μι θαβμάσι τα χοράφια, προπάντον τυ σιταριύ, πυ έχι το αρτέλι ον. τυ Λένιν.

Στον τόπο τις μπριγάδας-τυ, πυ μας έδικσε ο Λέβκο, ίχαμε διεκσοδική (ποντρόμπνιι) κυβέντα για τι φετινί κσερί άνικσι. Ι μπριγάδα τυ Λιτβινένκο λογαριάζι, ότι το σιτάρι ίνε τόρα καλό κι' αν ο κερός θα ίνε κσερός, πάλι θα δόσι καλί σοδιά—το έσπιραν θαβμάσια, κε τιν άνικσι ίστερα απτιν πρότι βροχί το βολοκόπισαν (μπορονοβάλι) διο φορές. Ι κσερασία, αν θα ίνε πολί άγρια, μπορί να πιράκσι τι βρόμι (οβιός).

Στον κάμπο μιλύσαμε πολί κε για το πος ο Λέβκο έγινε ο καλίτερος μπριγαδίρος τυ Ντνιεπροπετρόφσκ. Για κιριότερο όπλο τις νίκις, πυ έκανε τι μπριγάδα-τυ κσακυζμένι, ο Λιτβινένκο λογαριάζι τιν τίμια δυλιά κε το αφστιρό (στρόγιι) οργανομένο πλάνο αφτίς τις τίμιας κολχόζικις δυλιάς στιν ατέλιοτι κολχόζικι γι.

Ι οργάνοσι τις δυλιάς στι μπριγάδα-τυ μιάζι πολί με τιν εργοστασιακί, κε στι δυλιά τυ μάστορα τις γις Λιτβινένκο δεν έχι τίποτα, πυ τον κσεχορίζι, ας πύμε, απτυς μάστορες τυ εργοστάσιυ ον. τυ Στάλιν, μαζί κι' από εμένα. Ι πιθαρχία στι μπριγάδα ίνε ιποδιγματική: όταν ο Λέβκο έδινε καμιά διαταγί (ρασποριαζζένιε), τιν εχτελύσαν αμέσος, κε φενότανε, ότι όχι μόνο ο Λιτβινένκο εστάνετε (τζύβστβυιετ) τον εαφτό-τυ καθοδιγιτί, μα κε, τιμόντας το μπριγαδίρο-τυς, ι κολχόζνικι αναγνορίζυν αφτό το δικέομά-τυ (πράβο) για καθοδίγισι, πυ το πίρε, γιατί ο Λιτβινένκο ίνε ΚΕ μάστορας, ΚΕ οργανοτίς, πυ τον μεγάλοσε το κολχόζικο χοριό.

Ο Λέβκο εκσετάζι κάμποσες φορές κάθε διαταγί κι' οδιγία-τυ. Γι' αφτό δεν κάνι τον αντμινιστράτορα, δε βάζι προστίματα (σστράφι). Ο Λέβκο ίνε θαβμάσιος νικοκίρις. Σ' όλο το σίνθετο (σλόζζνιι) νικοκιριότυ ίβρα μόνο ένα μικρό λεκέ (πιατνό)—όλες ι μιχανές δεν ίτανε μπογιαντιζμένες. Ντράπικε, δεν άρχισε να λέι, ότι δεν έχι μπογιά κε λάδι, κ' έδοσε το λόγο-τυ να πάρι ιπόψι τιν παρατίρισι (υτζέστ ζαμετζάνιε).

Ο Λέβκο δυλέβι πολί μόνος-τυ για ν' αναπτιχτί. Το πολιτοντέλ τον διαπεδαγογί με μεγάλι προσοχί. Κι' ο ς. Ραφαίλοφ, κ' ι βοιθί-τυ—ς. ς. Μπυρντακόφ κε Περβερτάιλενκο δίχος να φένετε, μα σταθερά (τβιόρντο) τραβύν το Λιτβινένκο στι μεγάλι σοσιαλιστική ζοί. Τον διδάσκυν κε τον βοιθύν, δίχος να κυμαντέρνυν. Πιγένυν πολί σιχνά στι μπριγάδα-τυ, εκί πυ δυλέβι.

Μαθένοντας, ο Λιτβινένκο κάνι μεγάλ μαζική δυλιά κε στι μπριγάδα-τυ. Στο σπίτι-τυ έχι πολά βιβλία για τ' αγροτικά ζιτίματα. Όλα ίνε κομένα, κε πολά ίνε κε διαβαζμένα. Ι μπριγάδα επεκσεργάστικε (προραμπόταλα) πολί καλά τις αποφάσες τυ XVII σινέδριυ τυ κόματος, κε, εκσόν απ' αφτό, ετιμαζότανε πολί κερό κε καλά για να δόσι τις εκσέτασες τυ νικοκιριάτικυ τεχμίνιμυμ. Ο Λέβκο καθοδιγύσε αφτά τα μαθίματα. Ι μάθισι σε τέτιες καλές κολχόζικες μπιγάδες, σαν το

Λιτβινένκο, ίνε στενά σινδεμένι με τιν παραγογί, όπος κε στο εργοστάσιο.

Βραβέβοντας τυς καλίτερυς υντάρνικυς πριν απτιν Προτομαγιά, τα κολχόζια βράβεβαν όχι μόνο τυς υντάρνικυς τον μπριγάδον τυ κάμπυ, μα κε τυς μαθιτές για τιν υντάρνικι μάθισι, μα κε τυς σκοπεφτὲς (στρελκόβ) τυ Βοροσσίλοφ, πυ χτιπύσαν εκσέρετα (οτλίτζνο) στις στρατιοτικές εκσάσκισες (υπραζζνὲνια).

◆◆◆◆

Απτι Μόσχα ος το κολχόζι ον. τυ Λένιν ίνε ένα μερόνιχτο δρόμος. Μα αφτό ίνε πολί σιμά: βγένοντας στιν Προτομαγιάτικι ντεμονστράτσια, τα κολχόζια τυ Σοφιέφσκι ΜΤΣ ίκσεραν κι' άκυαν τι γίνετε αφτί τιν όρα στιν Κόκινι πλατία, όταν ανέβικε ο σιν. Στάλιν πάνο στο μαφσολίο κι' όταν ο σιν. Βοροσσίλοφ βγίκε για να δεχτί τιν παρέλασι (παράντ). Κ' ο Λέβκο άκυε, πος βούσε ι πλατία Ταγάνσκαγια, αφίνοντας να περάσι ι ντεμονστράτσια τυ Προλετάρικυ ραιὸν, πος μπίκε στιν Κόκινι πλατία τ' απόσπαζμα τον σσυτσμπὺντοβτσον με τι σιμέα τυ 17-υ τάγματός-τυς (μπαταλιόνα), τριπιμένι από βόλια (πύλι) στις μπαρικάδες τις Βιένις. Το ράδιο μετάδινε σ' αφτόνα κε στι μπριγάδα-τυ τις φονές κε τα βίματα τον προλετάριον τις προτέβυσας (στολίτσι) όλυ τυ κόσμυ. Απτιν Κόκινι πλατία ος το χοριατόσπιτο τυ Λιτβινένκο στο χύτορ Ποντί, όπος βλέπετε, ίνε πολί, πολί σιμά!

Κε στο Ποντί ο Λέβκο ζι εβρίχορα (προστόρνο), μέσα σ' ένα σπίτι με τρις κάμαρες, με κσεχοριστό μαγεριό, κιμάτε σε νικελομένο κρεβάτι. Ι γινέκες-μας, αφύ μετρίσανε, ίδραν, ότι ένα προσκέφαλο (ποντύσσκα) τυ Λιτβινένκο ίνε πιο μεγάλο από διο δικά-μας. Κε τρόι όχι χιρότερα από μας.

Το μέλον (μπύντυστζειε) τυ Λέβκο ίνε πλατί κε κσεκάθαρο. Τέτια ενεργιτικά κε γνοστικά πεδιά, σαν κι' αφτό να, έφεβγαν τα περαζμένα χρόνια απτο χοριό στιν πόλι ίτε, απομένοντας στο χοριό, αν δεν τσάκιζαν τυς ανκόνες-τυς, έβγεναν στιν κυλάκικι σιρά. Πυθενά δεν ετιμάζετε να φίγι απτο χοριό ο Λέβκο Λιτβινένκο, αν κε ο εργομός-τυ στο εργοστάσιο θα τυ άνιγε μεγάλο μέλον. Πάνο σε πλατί διμιυργικό (τβόρτζεσκι) δρόμο πάι ο Λέβκο κε στο κολχόζικο χοριό! Ι δυλιά-τυ ίνε τριγιριζμένι με μεγάλι ιπόλιψι (υβαζζένιε) κε με μεγάλι τιμί.

Ο Λέβκο ζι στο Ποντί, μα τον κσέρι όχι μόνο το όμπλαστ, αλά κ' ι Μόσχα. Τον Απρίλι τον προσκάλεσε σαν κονσυλτάντο το Ναρκομζέμ να τον σιμβυλεφτί για κάτι κσεχοριστά, λεπτά (τόνκιε) ζιτίματα οργάνοσις τις δυλιάς στο βοτάνιζμα. Δίχος το Λιτβινένκο δε γίνετε καμιά λίγο-πολί σπυδέα σίσκεψι (σοβεστζάνιε) τυ όμπλαστ για τα κολχόζικα ζιτίματα. Εκσόν απτιν ιπόλιψι, τον τριγιρίζι ι παραγογικί σορεβνοβάνια: ι μπριγάδα-τυ έχι σορεβνοβάνια με πέντε μπριγάδες απτα καλίτερα κολχόζια τυ Ντνιεπροπετρόβσκ, κε νάχι κανίς σορεβνοβάνια με το Λέφκο λογαριάζετε όχι μόνο τόλμι (σμέλοστ), μα κε τιμί για τον κολχόζικο μπριγαδίρο.

◆◆◆◆

Ο νατζάλνικος τυ πολιτοντέλ μας προσκάλεσε στον κεντρικό ραδιοσταθμό τυ πολιτοντὲλ κε μας παρακάλεσε να πύμε λίγα λόγια για το τι ίδαμε στο αρτέλι τυ Λένιν κε για το τι γίνετε τόρα στο εργοστάσιο ον. τυ Στάλιν. Στο ραδιοσταθμό, πυ ίνε σιδεμένος ο ΜΤΣ με 130 ραδιοδέχτες, ανταλάκσαμε μικρύς λόγυς με το Λιτβινένκο.

Ο Λέβκο ίρτε με τι γινέκα-τυ στις αρχές τυ Μάι στι Μόσχα για ν' ανταπόδοσι τι βίζιτα. Τυς γίριζα με τ' αφτοκίνιτό-μυ[1]) στι Μόσχα, έδιχνα στον κσακυζμένο σινομίλικό-μυ τιν προτέβυσα τυ κόζμυ. Ίμασταν με τις ικογένιές-μας στο Μεγάλο θέατρο, όπυ ίδαμε τι «Φλόγα τυ Παρισιύ». Βέβεα, ο μυσαφίρις-μυ ίτανε κε στο εργοστάσιό-μας, όπυ γνοριζότανε πολί κερό με τι δυλιά τον κονβέγιερ, τυ χιτίριυ (λιτέινοι), τις μπριγάδας-μυ.

Ίστερα απτιν πανενοτικί σινάντισι τον κσακυζμένον ανθρόπον, πυ οργάνοσε ι «Κρεσ-

1) Ο σιν. Τιμοφέεφ ίνε μάστορας τυ εργοστάσιυ ον. τυ Στάλιν, βραβέφτικε με το παράσιμο τυ Λένιν κε τυ δόσανε νάχι δικό-τυ αφτοκίνιτο.

τιανςκι γαζέτα» κι' όπυ προςκάλεςαν κε τυς διό-μας, μας δέχτικε ο Μιχαίλ Ιβάνοβιτζ Καλίνιν, ο Αλεκςέι Μακςίμοβιτζ Γόρκι, καθός κι' ο ςιν. Διμίτροφ, πυ μας διιγίθικε πολές λεπτομέριες (ποντρόμπνοςτει) για τι δίκι (ςυντεμπν προτςές) τις Λιπςίας.

Διςτιχός (κςοζζαλένιυ) δε μπόρεςα να προβοδίςο το Λέβκο ςτο ςταθμό—το τρένο-τυ έφεβγε το βράδι, κε δε μπορύςα να μιν πάγο ςτα μαθίματα τις βραδινίς ακαδιμίας. Νομίζο, ότι αφτό δε θα πιράκςι τι φιλαί-μας...

ΣΙΝΑΝΤΙΣΙ ΜΕ ΤΟΝ ΣΙΝ. ΤΕΛΜΑΝ

Μια ντελεγάτςια τον εργατόν τυ Σάαρ[1]) επιςκέφτικε (ποςετίλα) ςτι βερολινέζικι φιλακί τον αρχιγό τυ γερμανικύ κομυνιςτικύ κόματος Ερνςτ Τέλμαν. Τα προτέςτα, πυ έγιναν ς' όλο τον κόζμο ανάνκαςαν τυς φαςίςτες ν' αφίςυν τι ντελεγάτςια τον εργατόν τυ Σάαρ να δι το ςιν. Τέλμαν. Ι φαςίςτες γράψανε από πριν τί μπορύν να ροτίςυν ι ντελεγάτι.

Ι εργάτες ρότιςαν για το φαγί, πυ τυ δίνυν ςτι φιλακί.

Ο ςιν. Τέλμαν απάντιςε:

«Δε θα μπορύςα να χορτάςο με κίνα, πυ πέρνο εδό. Ο άνθροπος τις δικίς-μυ κομπλέκτςιας χριάζετε πέντε φορές περιςότερο φαγί για να ζίςι. Αν δεν μπορύςα με τα χρίματα, πυ μυ ςτέλνι ι γινέκα-μυ ςτι φιλακί, ν' αγοράζο φαγόςιμα,—δε θα μπορύςα να ζίςο».

'Ενας απτυς ντελεγάτυς τον ρότιςε:

— Πός εςτάνεςε (τζύβςτβυεςς) γενικά τον εαφτό-τυ;

Ο ςιν. Τέλμαν απάντιςε παράφορα (ςτράςτνο):

— Με βαςανίζυν!

Τότε ι πολίτςια ίπε ςτυς ντελεγάτυς να βγυν απτιν κάμαρα.

Ο ςιν. Τέλμαν χτίπιςε με τι γροθιά-τυ πάνο ςτι μπαριέρα, πυ τον χόριζε απτυς ντελεγάτυς, κε κςαναίπε:

— Με βαςάνιςαν κε με βαςανίζυν!

'Εςπροκςαν τυς ντελεγάτυς όκςο απτιν κάμαρα. 'Οταν έφεβγαν, άκυςαν, πος φόναζε ο Τέλμαν:

— Να δόςετε τα χερετίζματά-μυ ςτυς εργάτες τυ Σάαρ!

Ι ντελεγάτι ίδανε ςτο πρόςοπο τυ Τέλμαν τα ίχνι (ςλεντί) τις δεκαπεντάμινις φιλάκιςις.

— Μα,—διγύντε ι εργάτες τυ Σάαρ, — ο Τέλμαν δεν έχαςε καθόλυ (νιςκόλκο) το κυράγιο-τυ (ντυχ) απτιν πολίχερι φιλάκιςι. Απομένι ο ίδιος αγονιςτίς, όπος ίταν πάντα.

1) Σάαρ—περιφέρια τις Γερμανίας, πλύςια από κάρβυνο. 'Ιςτερα απτον ιμπεριαλιςτικό πόλεμο το Σάαρ το κιβερνά ι Λίγα τον εθνόν.

Ι ΠΑΟ-ΕΛ ΚΕ ΤΑ ΧΕΡΙΑ-ΤΙΣ

Σ' ένα νύμερο του παρισινύ περιοδικύ «Βιυ», πυ βγίκε για τιν Κίνα, διμοσιὲφτικε (οπυμπλικόβαν) ένα χροκί (ότζερκ) για τιν πεδικί δυλιά ςτις φάμπρικες μετακσιύ ςτι Σανχάι. Πὲρνυμε μερικά μὲρι απ' αφτό το χροκί:

«Ίνε 12 χρονό. Μπορί να ίνε κε 11. Καλά δεν το κσὲρι. Μα γι' αφτό κσὲρι καλά, ότι ίνε πια έκτος χιμόνας, πυ δυλὲβι ςτι φάμπρικα μετακσιύ. Δίνι μονοςίλαβες απάντιςες με ςοβαρί κε μαλακιά πεδικί φονί. Πόσες όρες δυλέβι τι μέρα; Καλά δεν το κσέρι. Ακόμα όκςο ίνε νίχτα, όταν κσιπνάι απτο μύνκριζμα τις ςιρίνας κε πρέπι πια να βιάζετε (σπεσςίτ) για να προφτάσι. Κε πάλι όκςο ίνε νίχτα, όταν βγένι απτι φάμπρικα (από ι όρα 5 το προί ος τις $5^1/_2$ το βράδι κι' ακόμα δυλέβι μιςί όρα για να ςκυπίςι το εργαςτὶρι,—εκςιγί ι ςιντρόφιςα-τις). Δεν ίνε καθόλυ εφχάριςτο (πριάτνοε) να ςικόνετε χανίς τι νίχτα. Ι μικρότερι αδερφί-τις, πυ επίςις (τάκζζε) δυλέβι πια, κλέι, όταν τιν κσιπνύν. Μα αφτί ίνε ολοςδιόλυ μικρί...

Πόςα κερδίζι; 25 τςεντ τι μέρα. Ι αδερφίτςα-τις μόνο 15.

— Πές-μυ τί κάνις ςτι φάμπρικα. Να πι κανίς το ςοςτό, αφτό το ρότιμα δε χριαζότανε. Έφτανε να κιτάκςι κανίς ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΥ ΠΕΔΙΥ, αφτά τα πριζμένα δάχτιλα με τα φυςκομένα νίχια, αφτό το ςκαζμένο κι' αςπριζμένο δέρμα...

Ίνε χέρια παλιάς πλίςτρας... Βέβεα, βράζι κυκύλια.

Στι φάμπρικα ίδα δεκάδες τέτια κορίτςια. Στεκόντανε ςε ςιρές μπροςτά ςε λεκάνες (ταζί) με ζεματιςτό νερό, όπυ έπλεαν τ' άςπρα κυκύλια. Τα πεδιά ίτανε ςκιμένα πάνο απτις λεκάνες κε ανακάτοναν τα κυκύλια με μια μετάλινι βέργα κ' ίςτερα έβγαζαν τα κυκύλια το ένα ίςτερα απτο άλο με τα επιδέκςια (λόβκιε) δάχτιλά-τυς. — Πρέπι να δυλέβι κανίς καλά, — λέι ι Πάο-Ελ (έτςι λένε το κορίτςι). Πίςο από κάθε ςιρά ςτέκετε ένας άνθροπος. Πιγενοέρχετε μ' ένα κςίλο ςτα χέρια. Ίνε μια καλαμένια (μπαμπύκοβαγια) βέργα, μα τα μικρά πεδικά δάχτιλα πονύν πολί, όταν τα χτιπάι...

— Πές-μυ, αγαπάς τιν Κιριακὶ; Το πεδί δεν καταλαβένι. Κιριακί;

—Νε, Πάο-Ελ, τι μέρα τις ανάπαψίς-ςυ, όταν δεν πιγένις ςτι φάμπρικα;

— Αχ, αφτό! Αφτό γίνετε μια φορά το μίνα, κε κάποτε μάλιςτα (ντάζζε) διο φορές... όταν ίνε λίγα τα κυκύλια.

— Τί κάνις λιπόν ς' αφτές ςπάνιες μέρες, όταν δε δυλέβις;

Το κορίτςι ςκέφτετε. Ίςτερα απαντάι:

— Πλένο τα πιάτα (ταρέλκι), ντάντεβο (νιάντζυ) τον αδερφό-μυ κε βοιθό τι μάνα-μυ να πλίνι τ' αςπρόρυχα.

ΚΑΖΖΙΝΣΚΙ

Ι ΤΕΧΝΙΤΙ ΒΡΟΧΙ

'Ενα όμορφο φετινό μαγιάτικο προί ι κάτικι (ζζίτελι) τυ ιλιοφότιςτυ Αςςχαμπάντ ίδανε ένα φενόμενο, αςινίθιςτο (νιεομπιτζάινοε) γι' αφτί τιν εποχί. 'Ολι ι πόλι ίτανε τιλιγμένι ςε πικνὶ, ιγρί ομίχλι (τυμάν). Πέντε βίματα μακριά δε μπορύςε κανίς να διακρίνι (ραζλιτζάτ) ύτε τα ςπίτια, ύτε τ' άλα πράματα. Ι ομίχλι βάςτακςε παραπάνο από 4 όρες κε ςικόθικε μόνο κατά το μεςιμέρι κάτο απτιν επιροί (βλιάνιε) τον καφτερόν αχτίδον (λυτζέι) τυ ίλιυ.

Μόνο ίςτερα ι κάτικι ὲμαθαν, ότι αφτί ι ομίχλι ίτανε τεχνιτί (ιςκύςτβενι), ίτανε αποτέλεζμα πιράματος (όπιτα), πυ έκανε ςτον κάμπο το Ινςτιτύτο τις τεχνιτίς βροχίς ςτο Αςςχαμπὰντ. Αφτό το πίραμα έγινε μπρος ςτα μέλι τις κιβὲρνιςις τις Τυρκμενικίς ΣΣΔ κε ςτι μπριγάδα τον ςιγραφέον τις Μόςχας.

Ακόμα πιο ενδιαφέροντα (ιντερέςνι) ίτανε τα πιράματα, πυ έκανε το ίδιο ινςτιτύτο ςτον κάμπο για τεχνιτί βροχὶ απτα ςίνεφα, πυ περνύςαν πάνο απτο Αςςχαμπάντ.

Νά τι γράφυνε γι' αφτά τα πιράματα τα επίςιμα ντοκυμέντα: Το ινςτιτύτο έκανε πιράματα ςτον κάμπο απτις 11 τυ Μάρτι ος τις 24 τυ Απρίλι 1934. Ο χαραχτίρας τον ςίνεφον, με τα οπία έκαναν αφτά τα πιράματα, χορίζετε ςε διο γρύπες.

Στιν πρότι γρύπα βρίςκετε ι ςιρά τον πιραμάτον, πυ έκαναν με τα μαζεμένα ςίνεφα ςε ίπςος από 350 ος 1300 μέτρα. Τ' αγροτικά αεροπλὰνα «Υ--2», πυ ίχανε αεροςκονιςτίρες έριχναν πάνο απτα ςίνεφα Χ'ιμικές υςίες (βεςτζεςτβά), πυ ίβρε το ινςτιτύτο γι' αφτό το ςκοπό κε πυ ένα μέρος-τυς ίτανε πολί ψιλί ςκόνι (πορος̣όκ) κι' άλο μέρος διάλιςι (ραςτβόρ) ςε ψιλὲς ςταλαματιές.

Πάνο-κάτο ίςτερα από 5-7 λεφτά απτιν αρχί τυ πιράματος, ςτι γραμί, πυ έριχςαν τι ςκόνι μέςα ςτο πιχτό νκρίζο (ςὲρομ) ςίνεφο φάνικε μια φοτερί λυρίδα, πυ τιν έβλεπαν απτι γι, πυ όλο κε γινότανε πιο πλατιά, απλονότανε ς' όλο το ςίνεφο, πυ ςτο τέλος όλο πίρε γαλατερό-άςπρο χρόμα. Μαζί με το φέκςιμο τυ ςίνεφυ, άρχιςε να βρέχι. Στιν αρχί έπεφταν αριές, ψιλές ςταλαματιές βροχίς, ιςτερα πιχτές, πιο χοντρές, πυ ίτανε τόςο μεγάλες, όςο κ' ι ςταλαματιές τις φιςικίς βροχὶς.

'Ιςτερα το ςίνεφο μιράςτικε ςε κςεχοριςτά κομάτια, πυ φέβγανε αγάλια-αγάλια το ένα απτο άλο κε μπροςτά ςτα μάτια όλον «έλιοναν», μίκρεναν κ' ίςτερα χάνονταν ολοςδιόλυ.

'Εκαναν ανάλιςι τις πρότες ςταλαματιὲς τις τεχνιτίς βροχίς κε ίβρανε, ότι ὲχυνε μέςατυς τις χιμικές υςίες, πυ έριχςαν απτο αεροπλάνο. Στις κατοπινές (ποςλέντυιυςτζιχ) ςταλαματιές βρίςκανε ολοένα κε λιγότερο αφτές τις υςίες κε ςτο τέλος δεν τις ίβρανε καθόλυ ςτο μαζεμένο νερό.

Αφτί την καρτίνα ίχανε ςτα 66% απτα πιράματα τις πρότις γρύπας. Τ' άλα πιράματα έδοςαν τιν ίδια καρτὶνα, μόνο δε φάνικαν ι λυρίδες τις βροχὶς, γιατί ο αὲρας έφερνε μακριά τι βροχί.

Ι δέφτερι ςιρά τον πιραμὰτον γινότανε για να κατεβύν τα ςίνεφα τις βροχίς, πυ ςκέπαζαν το μιςό κε παραπάνο ορίζοντα. Κατά 90% αφτά τα πιράματα έδοςαν θετικά (πολοζζίτελνιε) αποτελέζματα, διλαδί έδοςαν δινατί βροχί. Τ' αεροπλάνο δύλεβε 15-20 λ. κ' ι βροχί έπεφτε ςε 20 τετραγονικά χιλιόμετρα. Το ξόδεμα τις υςίας ίνε τιποτένιο — 16 χγ ςε 1 τετραγ. χιλιόμετρο.

'Ινε καλίτερο να πύμε με τα λόγια τυ αεροπόρυ ς. Ζζιζζνέφςκι τι γίνετε ςτο ςίνεφο. «'Αμα πετάκςο ςτο ςίνεφο, το περνό ςε. κάμποςες κατέφθινςες (ναπραβλένια). Παντύ ίνε ιςιχία. Καμιά ςταλαματιά δεν πέφτι πάνο ςτα φτερά τυ αεροπλάνυ. Ρίχνο τιν

υςία κε βγένο απτο ςίνεφο, γιρίζοντας από κάτο-τυ. Αρχίζι να βρέχι. Μπένο πάλι στο ςίνεφο. Στι μέςι τυ ςίνεφυ βρέχι, ςτα μάτιαμυ πετάι πςιλί βροχί. Τ' αεροπλάνο πέφτι απτι μια μεριά ςτιν άλι, όπος πέφτι ςτυς λάκυς (γιάμαχ) τυ αέρα. Ολόγιρα ακύετε ένας θόριβος, πυ θιμίζι το χαραχτιριςτικό θόριβο, πυ ακύς όταν πετάς μέςα ςε ςίνεφο μπόρας».

'Ινε πολί ενδιαφέρο το «κινίγι» (οχότα) τυ αεροπλάνυ για τα κςεχοριςτά ςίνεφα. Τ' αεροπλάνο μπένι ς' ένα ςίνεφο, ίςτερα ςε δέφτερο κε τρίτο. Τα ςίνεφα «λιόνυν», το ένα ίςτερα απτ' άλο μπροςτά ςτα μάτια τον ανθρόπον, κι' αρχίζι να βρέχι. Δεν προφτένι τ' αεροπλάνο να καθίςι ςτι γι, κε δεν απομένι τίποτα απτα ςίνεφα.

Ι δυλιά τυ Ινςτιτύτυ τις βροχίς έκανε να βρεθύν ςίγυρι τρόπι (ναντέζζνιε ςπόςομπι) τεχνιτίς βροχίς απτα ςίνεφα. Αφτό έχι τεράςτια ςιμαςία, όταν για τιν καλιτέρεπςι τον φιτόν χριάζετε βροχί, κε τα ςίνεφα περνύν πάνο απτα ςπαρτά κε δε δίνυνε βροχί. Κε αν ςε τέτιες περίπτοςες (ςλύτζαιαχ) ι μετεορολόγι λένε: «ίνε ςινεφιά, μπορί να βρέξι», το Τυρκμενικό ινςτιτύτο μπορί ίςιχα να τυς διορθόςι (ποπράβιτ), λέγοντας: «θάχι ςίνεφα — θάχι βροχί». Σίφονα με τυς ιπολογιζμύς (ποτςτζότι), πυ έκαναν, φάνικε, ότι ακόμα κε ςτα ραιόνια τις μεγαλίτερις κςιραςίας ςτον πιο ζεςτό μίνα Ιύλι ς' όλο το πάχος τις ατμοςφέρας βρίςκυντε κάμποςι ιδρατμί (βοντιανίε παρί). Αν κατεβάςυμε όλυς αφτύς τυς ατμύς μπορύμε να πάρυμε βροχί, πάνο-κάτο 10—20 μιλιμέτρα, πυ κάνι από 100 ος 200 τόνυς νερό ςτο εκτάριο. Για μας έχι μεγάλι ςιμαςία, ότι τα διο τρίτα απ' αφτί τιν ιγραςία βρίςκυντε ςτον αέρα ςε ίπςος ος 2 χιλιόμετρα.

Το Τυρκμενικό ινςτιτύτο κςέρι καλά να κάνι τεχνιτά ςίνεφα κι' ομίχλες, κε να ςταματάι τις πολίκερες βροχές. 'Ινε χαραχτιριςτικό, ότι πέρνυν ομίχλι με πάρα πολί μικρά έκςοδα. Για παράδιγμα, το μαγιάτικο πίραμα, πυ περιγράψαμε, οπόταν ι ομίχλι ανκάλιαςε όλο το Αςςχαμπάντ με γενικί τεριτόρια πάνο-κάτο 20 τετραγονικά χιλιόμετρα, ι ομίχλι κόςτιςε τι γελία ςύμα — 2 ρυβ. 75 καπ.

'Εχι μεγάλο ενδιαφέρο ο ςχιματιζμός (ομπραζοβάνιε) τις τεχνιτίς ομίχλις. Βάζυνε με τι ςιρά απτο μέρος πυ φιςάι ο αέρας κάμποςες δεκάδες πινάκια με μια ςίθετι (ςλόζζνι) χιμικί υςία, ςα ςκόνι. Αφτί ι ςκόνι όταν κέετε βγάζι αέρια (γάζι) κε τα μόριάτυς (τζαςτίτςι) αποροφύν ςχεδόν αμέςος τιν ιγραςία απτον αέρα, ςικματίζοντας μικρότςικες ςταλαματιές ομίχλις. Το αέριο, πυ έχι άςπρο χρόμα ςαν το γάλα, απλόνετε ςτον αέρα, πυ ςε λίγο γιομίζι από πικνί ομίχλι. Αν μπι κανίς μέςα ς' αφτί τιν ομίχλι εςτάνετε (τζόβςτβυιετ) τιν ιγραςία.

Ι ομίχλες ςκιματίςτικαν ςτο Αςςχαμπάντ, όταν ο υρανός ίτανε καθαρός κε ο αέρας ίχε πολί λίγι ιγραςία. 'Ετςι μπορύμε να πύμε, ότι ι ομίχλι κε τα ςίνεφα μπορύν να ςκιματιςτύν με κάθε κερό. Αφύ το Τυρκμενικό ινςτιτύτο τις βροχίς μπόρεςε να ςκιματίςι ομίχλι, αφτό ςιμένι, ότι μπορί να ςκιματίςι κε ςίνεφο, γιατί τα μόρια τις ομίχλις κε τυ ςίνεφυ δεν έχυν καμιά διαφορά ανάμεςά-τυς. Ι πρότι απλόνετε πάνο ςτι γι, κε το δέφτερο ςικόνετε αψιλά. Επιδρόντας (βοζντέιςτβυια) πάνο ςτο τεχνιτά ςχιματιζμένο ςίνεφο, μπορύμε κι' απ' αφτό να πάρυμε βροχί.

Το Τυρκμενικό ινςτιτύτο τις βροχίς, πυ άρχιςε αφτί τι δυλιά, εχτέλεςε τις ιποχρέοςές-τυ —να δόςι ος τι φετινί Προτομαγιά βροχί απτα φιςικά ςίνεφα. Ος τι γιορτί τις Οχτοβριανίς επανάςταςις, οπόταν ι Τυρκμενικί ΣΣΔ θα γιορτάζι τα δεκάχρονά-τις, το Ινςτιτύτο ιποχρεόνετε ΝΑ ΔΟΣΙ ΒΡΟΧΙ ΑΠΟ ΤΕΧΝΙΤΑ ΣΚΙΜΑΤΙΖΜΕΝΟ ΣΙΝΕΦΟ. Αφτό το καθίκον θα το εχτελέςι επιτιχιμένα με τι δινατί ιποςτίριξι τυ κόμματος, τις κιβέρνιςις κι' όλον τον ςοβιετικόν οργανόςεον.

Μπορύμε να πύμε ςταθερά, ότι ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΚΙΣ ΕΠΙΣΤΙΜΙΣ ΒΡΙΣΚΥΝΤΕ Ι ΠΡΟΤΙ ΜΟΧΛΙ ΕΚΙΝΥ ΤΥ ΜΙΧΑΝΙΖΜΥ, ΜΕ ΤΙ ΒΟΙ-

ΘΙΑ ΤΥ ΟΠΙΥ Ι ΑΝΘΡΟΠΟΤΙΤΑ ΚΑΤΑΧΤΑΙ ΤΥΣ ΤΕΧΝΙΚΥΣ ΤΡΟΠΥΣ ΤΙΣ ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΠΑΝΟ ΣΤΙΝ ΑΤΜΟΣΦΕΡΙΚΙ ΙΓΡΑΣΙΑ (βλάγα). Μαζί μ' αφτό Ι ΣΟΒΙΕΤΙΚΙ ΕΠΙΣΤΙΜΙ Κ' Ι ΤΕΧΝΙΚΙ ΓΙΑ ΠΡΟΤΙ ΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΚΟΖΜΟ ΠΕΡΝΥΝ ΤΙ ΔΙΝΑΤΟΤΙΤΑ ΝΑ ΚΑΝΟΝΙΖΥΝ (ρεγυλίροβατ) ΤΟΝ ΚΕΡΟ, ΚΕ ΙΣΤΕΡΑ ΚΕ ΤΟ ΚΛΙΜΑ.

Το Τυρκμενικό ινςτιτύτο τις βροχίς χροςτάι τις επιτιχίες-τυ ςε μια γρύπα από νέυς ςοβιετικύς επιςτίμονες μαζί με το ςιν. Β. Α. ΦΕΟΝΤΟΣΕΕΒ. Ο ςιν. ΦΕΟΝΤΟΣΕΕΒ άρχιςε τα πιράματά-τυ για τιν τεχνιτί βροχί ακόμα στα 1930 κ' έδοςε κάμποςες πολίτιμες εφέβρεςες (τςένιχ ιζομπρετένιι). Δραςτίριο μέρος ς' αφτί τι δυλιά πίρε κι' ο μιχανικός τυ Ινςτιτύτυ τις βροχίς ςιν. ΑΡΖΥΜΑΝΟΦ.

Πιςτέβυμε, ότι ι δυλιά, πυ έγινε στιν 'Ενοςί-μας θα μας φέρι στο πρότο στον κόζμο πλατί πίραμα τυ οργανομένυ με πλάνο αγόνα τις ανθροπότιτας με τις τιφλές (ςλεπίμι) δίναμες τυ στιχίυ τυ κερύ. Ι βλαβερί (βρέντναγια) δυλιά αφτόν τον δινάμεον θα μετατραπί (πρεβρατίτςα) ςε παραγογικί δυλιά για το χτίςιμο τις ςοςιαλιςτικίς κινονίας.

ΤΟ ΜΑΙΜΥΔΑΚΙ ΤΥ ΧΑΡΚΟΒΙΤΙΚΥ ΖΟΟΠΑΡΚΥ

Στις 20 τυ Απρίλι στο ζοοπάρκο τυ Χάρκοβυ έγινε κάτι το ακςιοςιμίοτο(ζναμενάτελνοε) γι' αφτόν το μικρό κόζμο τον ζόον: μια μαιμύ γένιςε ένα πεδάκι. Τα περιςότερα άγρια ζόα, πυ γενιύντε στι ςκλαβιά δε ζύνε ιτε γενιύντε πεθαμένα. Γι' αφτό τριγίριςαν μονομιάς το νεογένιτο μαιμυδάκι με κςεχοριςτί προςοχί κε περιπίιςι. Ι μάνα μαιμύ γένιςε πια δέφτερι φορά, μα το πρότο πεδίτις γενίθικε πεθαμένο.

Το νεογένιτο μαιμυδάκι, πυ τυ δόςανε το όνομα «'ΑΖΑ», εςτανότανε (τζύβςτβοβαλα) πολί καλά τον εαφτό-τυ. Μα ίςτερα από κάμποςες μέρες ι μάνα-τυ αρόςτιςε κε κόπικε το γάλα-τις. Τότε στο ζοοπάρκο αποφάςιςαν να πάρυν τιν «'ΑΖΑ» απτι μάνα κε να τιν τρέφυν τεχνιτά (ιςκύςτβενο).

Κε νά από τότε για πρότι φορά στιν ιςτορία τυ Χαρκοβίτικυ ζοοπάρκυ ι μαιμύ πυ γενίθικε στι ςκλαβιά ζι με τεχνιτί τροφί κε εςτάνετε τον εαφτό-τις καλίτερα από πριν. Τιν «'Αζα» τιν τρέφυν κάθε 2—2$^1/_2$ όρες μόνο με γάλα από μια μποτίλια με ρόγα (ςόςκα). Ι«'Αζα» ίνε ς'.ένα μικρό κρεβατάκι, όπυ τις έβαλαν πεδικά πεχνίδια. Απτις ζοιρές κίνιςες κε τι χαρύμενι φιςιογνομία-τις φένετε, ότι ίνε πλέρια εφχαριςτιμένι απτι θέςι-τις. 5 μέρες ίςτερα απτι γένιςί-τις ι «'Αζα» ίχε 420 γραμ. βάρος κε τόρα έχι 600 γραμ.

Στο ιμερολόγιο τις νταντάς (βοςπιτάτελνιτςι), πυ τιν κιτάζι ίνε γραμένες κάμποςες ενδιαφέρυςες παρατίριςες για τι ζοί τις μικρίς μαιμύς. Για παράδιγμα, στιν 32 μέρα απτι γένιςι τις «'Αζας» ίνε γραμένο: «... προτιμά (πρεντποτζιτάετ) το πράςινο χρόμα. Σχεδόν πάντα απτα διαφορόχρομα καπελάκια, πυ έβαλα στα δάχτιλα κ' έφερα ςιμά στο προςοπάκι-τις, διαλέγι το πράςινο καπελάκι...». Στιν 35 μέρα ίνε γραμένο: «κςέρι καλά τι φονί-μυ. 'Οταν πέζι κε τιν ακύςι, αφίνι τα πεχνίδια κε τρέχι στι φονί-μυ».

Απτι μέρα, πυ γενίθικε κι' ος ςίμερα ι «'Αζα» δεν αρόςτιςε καμιά φορά κι' όλο τον κερό εςτάνετε καλά τον εαφτό-τις.

ΝΕΑ ΠΑΝΚΟΖΜΙΑ ΡΕΚΟΡ ΤΟΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΟΝ ΜΟΝΤΕΛΙΣΤΟΝ

ΤΟ ΡΕΚΟΡ ΤΥ ΜΑΚΑΡΟΦ

Στις 13 τυ Ιύνι στο Νοβοσιμπίρσκ ο δεκαπεντάχρονος αβιομοντελίστας ΜΑΚΑΡΟΦ άφισε στον αέρα ένα σχιματικό μοντέλο αεροπλάνυ τίπυ «πάπιας» με ένα μοτόρι (λαστιχένιο *) μοτόρι). Το μοντέλο πέταξε σε ίπσος 150 μέτρα, κρατίθικε στον αέρα 1 όρα κε 40 λεφτά κε πέρασε παραπάνο από 4 χιλιάδες μέτρα. Αφτί ι επιτιχία ίνε ένα νέο πανκόζμιο ρεκόρ τυ σοβιετικύ αβιομοντελιζμύ.

Το προτινό πανκόζμιο ρεκόρ ανίκε (πριναντλεζζάλ) πάλι σε σοβιετικό αβιομοντελίστα, στο σιν. ΚΑΡΑΜΠΑΕΒ (ΜΠΑΣΣΚΙΡΙΑ). Το μοντέλο-τυ κρατίθικε στα 1928 στον αέρα 49 λεφτά 59 δεφτερόλεφτα κε πέταξε 3 χιλ. μέτρα. Το ρεκόρ τον γερμανόν αβιομοντελιστόν σ' αφτί τιν κλάσι τον μοντέλον ίνε 21 λεφτό.

Ο αρχιγός τις Δίιχισις (υπραβλένια) τον εναέριον πολεμικόν δινάμεον τις ΕΣΣΔ σιν. ΑΛΚΣΝΙΣ, ο γραματέας τις ΚΕ τις ΠΛΚΕΝ σιν. ΚΟΣΑΡΕΦ, ο πρόεδρος τυ Κεντρικύ Σιμβύλιυ τυ Οσοαβιαχίμ σιν. ΕΙΝΤΕΜΑΝ κι' ο πρόεδρος τυ Ανότατυ σιμβύλιυ τις φισκυλτύρας σιν ΑΝΤΙΠΟΦ, έστιλαν στο Μακάροφ χερετιστίριο τιλεγράφιμα.

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΥ ΠΙΟΝΕΡΥ ΛΕΒΤΖΕΝΚΟ ΠΕΤΑΚΣΕ 5300 ΜΕΤΡΑ

Ο αβιομοντελίστας ΜΑΚΑΡΟΦ, πυ πίρε στις 13 τυ Ιύνι το πανκόζμιο ρεκόρ στιν απόστασι (ραστοιάνιε) τυ πετάγματος τυ σχιματικύ μοντέλυ αεροπλάνυ, το κράτισε το όλο μόνο διο βδομάδες. Στο τρίτο μπασσκίρικο σλιοτ τον νεαρόν αβιοκονστρύκτορον, πυ άρχισε στιν Υφά στις 28 τυ Ιύνι ο 16-χρονος πιονέρος ΛΕΒΤΖΕΝΚΟ κέρδισε νέο πανκόζμιο ρεκόρ. Το σχιματικό-τυ μοντέλο αεροπλάνυ τίπυ «πάπιας» πέταξε παραπάνο από 5300 μέτρα κε κρατίθικε στον αέρα 28 λεφ. 9 δεφτ.

Ο πρόεδρος τυ Κεντρικύ σιμβύλιυ τυ Οσοαβιαχίμ σιν. ΕΙΝΤΕΜΑΝ έστιλε στο μπασσκίρικο σλιοτ· τον νεαρόν αβιοκονστρύκτορον χερετιστίριο τιλεγράφιμα για τις λαμπρές επιτιχίες τυ πιονέρυ Λέβτζενκο κε πρότινε στο μπασσκίρικο σιμβύλιο τυ Οσοαβιαχίμ να τον στίλι στι Μόσχα στο V πανενοτικό σλιοτ τον νεαρόν αβιοκονστρύκτορον για λογαριαζμό τυ Κεντρικύ σιμβύλιυ.

*) λαστιχένιο—ρεζίνοβι..

Ι ΝΕΑΡΙ ΕΦΕΒΡΕΤΕΣ

Το τραμβάι κυνίθικε, ζοντάνεψε. Τα φότα λάμψανε κε μέσα κι' όξο. Τράβιξε μπροστά πάνο στις ράγιες (ρέλσι). Τέλος τυ δρόμυ! Ο κοντύκτορας πάτισε το μοχλό (ριτζάγ), το βαγόνι πίγε σιγά πίσο.

Ο κοντύκτορας—ο κιτρινοπρόσοπος, μελαχρινός (σμύγλιι) Βάνιας—δεν αγαπάι τις ομιλίες. Ίσιχα διιγίτε τιν ιστορία αφτό τυ τραμβαιύ. Κε μόνο ι χτιπιτί λάμψι τον καστανόν (κάριχ) ματιόν-τυ δίχνυν τι μεγάλι χαρά κε περιφάνια-τυ (γόρντοστ). Γιατί ο ΒΑΝΙΑΣ ΑΒΑΚΥΜΟΦ, μαθιτίς τις 7-ις τάξις τυ δέφτερυ σχολιύ τυ Ταγανρόγ, έκανε μόνος-τυ το κινιτό τραμβάι.

Νά ι δυλιές τυ ΜΙΤΙΑ ΜΠΕΔΙΑΕΦ. Ίνε το όλο 10 χρονόν, κ' έφτιαξε πια μιά ατμομιχανί κε διναμομοτόρι για τι μιχανί-τυ.

Νά ένα πολί όμορφα καμομένο μοντέλο υπεροκεάνιυ (οκεανσκ. παροχόντα). Μα ο ΚΟΣΤΑΣ ΠΑΒΛΟΦ δεν ίνε εφχαριστιμένος (νιε ντοβόλεν) για τ' αποτελέζματα τις δυλιάς-τυ.

— Ίθελα να κάνο βαπόρι, πυ να το διεφθίνο με το ράδιο. Ετίμασα πια κε το διναμό κε τον κινιτίρα (ντβιγατελ), μα δεν ίνε βολετό (νιευντόμπνο) να βαλθύν. Ος τιν ερχόμενι έκθεσι (βίσταβκα) θα φτιάσο γλίσερ με ραδιοδιέφθινσι δικυ-μυ σχίματος.

Πότε ενδιαφέρτικες (ζαιντερεσοβάλσα) για τιν τεχνικί;

— Ίνε πια πολίς κερός. Πριν από δυο χρόνια έκανα αφτοκίνιτο με ιλεχτρομοτόρι. Ο πατέρας-μυ δυλέβι στο εργοστάσιο, με βοιθάι να βρο τεχνικί λιτερατύρα.

— Ο δεκαεξάχρονος ΓΟΛΟΒΕΤΣ έφτιαξε ένα ρακετο-αφτοκίνιτο. Ο νεαρός ΣΟΠΡΙΚΙΝ κάθετε μπροστά στα μάτια-μας στο μικρό-τυ αφτοκίνιτο με τα πεντάλια κε πιγένι μέσα στι σάλα. Τ' αφτοκίνιτο το έφτιαξε μόνος-τυ.

— Εδό έχυμε ολόκλιρο γαράζζ,—λέι ο κομσομόλος ΣΚΟΡΟΜΠΥΤΟΦ, πυ διεφθίνι τον πεδικό τεχνικό σταθμό τυ Ταγανρόγ. — Ι αφτοκινιτιστές-μας τίχενε να βγάζυν τ' αφτοκίνιτά-τυς στιν πλατία κε να οργανόνυν τρέξιμο (γόνκι).

Στο τμίμα (οντέλ) τις οπτικίς βρίσκυμε ένα περισκόπιο, τιλεσκόπιο, φοτοαπαράτ, πυ έκαναν τα πεδιά. Χτιπάι στο μάτι μια ομορφοφτιαγμένι στέρνα (τσιστέρνα). Στι μέσι τις σάλας κρέμυντε απτο ταβάνι αεροπλάνα, πλανέρες, ακόμα κε ντιριζζάμπλ.

Δίπλα ίνε ένα διναμόμετρο, αμπερόμετρο, πυ μπορύν να δυλέψυν σαν τ' αλιθινά. Ακόμα παραπέρα ίνε ένας ολόκλιρος ιλεχτροσταθμός, πυ τον έκανε ι μπριγάδα τυ ΒΙΤΙΑ ΟΒΤΖΑΡΕΝΚΟ. Εδό σιμά ίνε κι' ο ιλεχτρικός φύρνος για λιόσιμο, μια ιλεχτρικί πλάκα (πλιτά), ι μιχανί Τεσλέ...

Ι αγροτικί έκθεσι βρίσκετε ξέχορα. Νά ι αράχι—νέο λαδερό φιτό. Αφτό το φιτό ίβρε σαν ενθυσιαστί-τυ τιν ΙΥΛΙΑ ΜΠΥΛΓΑΚΟΒΑ, πυ μπόρεσε να κάνι πιο γλίγορο το ορίμαζμά-τυ στις κλιματικές σινθίκες (υσλόβια) τυ Ταγανρόγ. Ο μαθιτίς ΤΑΕΡ κάνι πιράματα (όπιτι) με το λινάρι κε το ιλιοτρόπιο. Ι ΝΙΝΑ ΣΟΠΡΙΤΖΙΝΑ καλιεργί (ραζβόντιτ) νέα ίδι (σορτά) ντομάτες κε μπόρεσε να μεγαλόσι τι σοδιά-τυς κάμποσες φορές παραπάνο, σινκριτικά με τα ντόπια ίδι. Ι νεαρί ΓΑΛΙΑ ΛΟΜΠΑΝΟΒΑ διιγίτε μ' εφχαρίστισι, πος βαλσαμόνι τα πυλιά, τα ψάρια, ακόμα κε τα φίδια. Επικεφαλίς τυ αγροτικύ τμίματος τυ σταθμύ βρίσκετε ο αγρονόμος-δάσκαλος ΚΟΡΝΕΕΦ.

Σ' ένα μικρό κομάτι γι κάνυν πιράματα με πολά νέα φιτά. Ι νεαρί πιραματιστές απτο σταθμό τυ Ταγανρόγ ίτανε στο Μιτζύριν. Σιόεθίκανε μαζί-τυ. Πίρανε απ' αφτόνα για καλιέργια κάμποσα νέα ίδι φιτόν.

„ΑΡΤΕΚ“

Απτι θάλαςα ακύυντε τραγύδια κε μυςικί. Να μιν τραγυδύν τα κίματα, πυ λάμπυνε, ςα μάλαμα κι' αςίμι (ζόλοτο ι ςερεμπρό); Ο, όχι, αφτά τα χαρύμενα τραγύδια τα τραγυδύν τα πεδιά. Σιμόνι το ολόφοτο βαπόρι. Το βαποράκι ίνε γεμάτο από πεδιά. Κυνύνε χαρύμενα τις κόκινες ςιμέες, τα μυςικά όργανα λάμπυνε στον ίλιο. Ι άνθροπι τρεχυνε στο μάκρος τις ακρογιαλιάς, βιάζυντε (σπεςςάτ) να πάνε στο βαπόρι. 500 πιονέρι, μαζεμένι απ' όλες τις άκρες τις χόρας, αφίνυν το βαπόρι κε, αφύ μπίκανε ςε κολόνες, κςεκινύν με τις όμορφες φορεςιές-τυς, πυ έχυν το χρόμα τυ άμυ (πεςκά), με τις κόκινες γραβάτες, τραγυδόντας το τραγύδι: «Αρτέκ», «Αρτέκ»...

'Αφιςα τι δυλιά-μυ, δε φόρεςα καλά, τα μαλιά-μυ ίνε μπερδεμένα, μα δε δίνο ς' αφτό καμιά προςοχί. Δεν έχο κερό να ςκεφτό. Νά περνύν από ςιμά κε πρέπι να τυς δο. Γνοριςτίκαμε πια. Γίναμε φίλι. Μυ δίκςανε το θαβμάςιό-τυς λάγερ, κε ςίμερα με προςκαλέςανε, γιατί το «Αρτέκ» γιορτάζι τα ενιάχρονά-τυ.

Νά-τυς πια εδό, μα τί ίνε αφτό; Σταματύν ςιμά στο κςενοδοχίο-μυ (γοςτίνιτςα) κε με φονάζυν όλι μαζί:—Νάρτις ςίμερα το βράδι στι γιορτί-μας.

Προφτένο μόνο ν' απαντίςο:

—Καλά, καλά.

Ανέβαλα τιν αναχόριςί-μυ (οτςροτζιλα οτιέζντ) για διο μέρες γι' αφτί τι γιορτί.

Ι πρότι γρύπα πέραςε, ίςτερα έρχετε ι δέφτερι. Κςανακύυντε ι νεαρές, δινατές φονές:

—Σε προςκαλύμε στι γιορτί, έλα.

Τα μάτια-μυ γιομίζυν από δάκρια, στέκυμε, ςαν καρφομένι, πάνο στο μπαλκόνι. Μένο όςπυ να περάςι κ' ι τελεφτέα γρύπα. 'Ολες ι γρύπες με χερετύν, μυ δίχνυν έτςι μια κςεχοριςτί τιμί. Κ' εγό μπορό να πο με τόλμι (ςμέλο): κανένα μεγάλο παράςιμο (όρντεν) δε θα μυ έδινε τόςι μεγάλι χαρά, όςι ι χερετιζμί τον ςοβιετικόν πιονέρον.

Απτο μπαλκόνι βλέπο μια πολί όμορφι καρτίνα. 'Ολι ι πιονέρι ςτέκυντε κε τραγυδύν, πριν να μπύνε στον κίπο τις Γιάλτας. Κάπιος χτιπάι στιν πόρτα-μυ. Διο αγόρια κ' ένα κορίτςι.

'Ινε ι ντελεγάτςια τον πιονέρον, πυ ίρτε να με φονάκςι στον κίπο, όπυ ι πιονέρι τόρα θα γεβματίςυν (ομπέντατ).

Κάθυντε κάτο απτα ςκιερά (τενίςτιε) δέντρα, βαςτόντας τα πιάτα πάνο στα γόνατα. Μια γρύπα κάθιςε στιν άκρι τις βρίςις (φοντάνα). Μπορί κανίς να ςκεφτί, ότι φίτροςαν μαζί με τι νκρίζα (ςέριι) πέτρα, ςκιματίζοντας μαζί-τις ένα τεράςτιο λυλύδι: το λυλύδι τυ καλοκεριύ, τυ ίλιυ, τις νεότιτας, τις χαράς.

Στα πιάτα ίνε πράςινι ςαλάτα κε κόκινα βίςινα.

Ακύετε ι ςτρατιοτικί μυςικί. Σιμόνυν ι νέι νάφτες τυ ςτόλυ (φλότα) τις Μαβρις θάλαςας, πυ έχυνε θαβμάςια κορμοςταςιά. 'Ιρθανε να χερετίςυν τυς πιονέρυς κε να δόςυνε στι γιορτί-τυς ακόμα πιο πανιγιρικό χαραχτίρα.

Απτι θάλαςα ακύετε το τραγύδι. Το βαπόρι με το πολίτιμο φορτίο-τυ πάλι χάνετε στι λάμπςι τυ ίλιυ. 'Αμα έφιγε, ι θάλαςα πάλι έγινε ίςιχι κε ολόιςια. 'Επρεπε να τιν ονομάςυν «Αςιμένια». κι' όχι Μάβρι.

Το βράδι φέβγυμε για το λάγερ. Ο δρόμος έχι παραμιθένια ομορφιά, στριφογιρίζι ανάμεςα στα βυνά. Ο δρόμος ίνε ίςιος, ςαν το πάτομα στιν κάμαρα. Περνύμε λιβάδια, πυ το άρομά-τυς δε μπορί κανίς να το ςινκρίνι με τίποτα στον κόςμο. Αφτές ι μιροδιές ίνε μόνο ςιμά στο Σεν-Τροπέζ στι Νότια Γαλία κε στιν Κορςικί.

Περνύμε απτα τατάρικα χοριά, όπυ τα

πεδιά με τα μάβρα μάτια, που πέζουν στους στενούς δρόμους, μας ρίχνονε βίσινα.

Σι θάλασα ίνε διο βράχι (σκάλι), σα να τυς απόκοψε κανένας γίγαντας με το χέρι-του κε τυς έριξε κάτο μ' όλι τι δίναμί-του. Εδό ίνε κε μια τεράστια πέτρα, που ςυ θιμίζι (ναπομινάιετ) πολί τι φάλενα (κιτά), αν κε καμιά φάλενα δε θα μπορύσε να σινκριθί μαζί-τις στο μέγεθος (βελιτζινά). 'Ινε μια ίσια πέτρα, που στράφτι κάτο απτις αχτίδες τυ ίλιυ, που βασιλέβι.

Φένετε το λάγερ. Βαθιά κάτο ίνε πολές στέγες (κρισς), σκεπαζμένες με κιματόδιχο τενεκέ. Σιμέες, κόκινες σιμέες, μικρές σιμέες, πράσινα δέντρα. Τ' αφτοκίνιτό-μας γλιστράι κάτο. 'Ιρθαμε. Σίμερα εμίς δεν ίμαστε ι καθαφτό (πόντλινιε) τιμιμένι μυς φίριδες σίμερα περιμένυν κάπιον άλο. 'Ιδαμε πια στο δρόμο τ' αφτοκίνιτό-τυ. Ο Β. Μ. Μόλοτοφ θέλι να δόσι τα σινχαριτίριά-τυ (ποζντραβλένια) στυς πιονέρυς απτ' όνομα όλις τις χόρας. Κε αν κε (χοτιά) ι παρυσία τυ σκιάζι όλα τ' άλα, μα πάλι βλέπο, ότι δε με λιζμόνισαν ακόμα. Εκατοντάδες μικρά πεδικά χέρια μυ απλόνυντε, με τριγιρίζυν, κ' εγό θιμίζο το γέρικο δέντρο, που το σκέπασε ο κισός (πλιυστζ). Μόλις ανασένο, τριγιριζμένι απ' αφτί τι θελχτικί (οτζαροβάτελναγια) πεδικί ζέστι, απ' αφτί τι σχεδόν πσιλαφιτί (οσιαζάεμοι) αγάπι.

Με τραβύνε ς' όλες τις μεριές, θέλυν όλα να τα δο. Προςπαθό να λεφτεροθό, μα τίποτα δε με βοιθάι, κε πέφτο στιν κρεβατοκάμαρα, όπυ καμιά τριανταριά μικρά κορίτσια ετιμάζυν τα κρεβάτια-τυς. Μυ δίνυν αμέσος μια καρέκλα (στυλ), μ' ανανκάζυν να καθίσο. Δεν πιστέβο, ότι θα μ' αφίσυν πια. Βέβεα, όχι. Μα όταν τα πεδιά ίδαν, ότι κοκίνισα ολότελα κε σκυπίζο τον ιδρότα-μυ, φάνικαν ατέλιοτα μαντιλάκια. Σινκινιτικί (τρόγατελναγια) καρτίνα: το καθένα θέλι να κυνίσι το μαντιλάκι-τυ για να δροσιστό λιγάκι. 'Ολα θέλυν αμέσος να ενκίσυν (κοσνύτσα) τα χέρια-μυ κε το λεμό-μυ (σσέια.) Μ' άρπαξαν τόσα χέρια, όσα μπορύσαν γενικά να μ' αρπάξυν. Ι μικρί πιονέρι στέκυντε στις μίτες τον παπυτσιόν-τυς κε μυ πσιθιρίζυνε στ' αφτί τα πιο όμορφα πράματα.

'Αξαφνα (βνιεζάπνο) γίνετε μια νέα κίνισι στι σάλα. Μ' αρπάζυν κι' όλι-μας κάπυ τρέχυμε. Θέλο να κατεβό τι σκάλα, πυ ίνε σκαμένι στο βράχο, μα εδό έρχετε ένα δοδεκάχρονο αγόρι, τυς σπρόχνι όλυς στιν πάντα (οτάλκιβαετ β στόρονυ), με πέρνι απτα διό μυ χέρια κε, αφύ γίριςε ς' εμένα το πρόσοπό-τυ, κατεβένι μαζί-μυ προσεχτικά. 'Οποσόπος (κόε καχ), με δισκολία, φέρνοντας στο νύ-μυ εκίνες τις λίγες ρύσικες λέξες πυ ξέρο, δίνο να καταλάβυν, ότι δεν ίμε καθόλυ γριά (σταρά), κι' ότι ίμε το όλο κάπυ εκατό χρονό. Θιελόδικο (μπόρνιι) γέλιο. Αφύ μπόρεσα να πο κάμποσα ρύσικα λόγια, αφτό σιμένι, ότι πρέπι όλα να τα καταλαβένο. Μα πάλι δεν ξέρο τι τρέχι (β τζομ ντέλο) κε πυ πιγένυμε. Περνύμε απτα δρομάκια τυ πάρκυ, απτις δεντροστιχίες (αλέι), πυ ίνε στολιζμένες με σιμέες, απτις πλατίες για τα πεχνίδια. Εδό! Εκί! Μυ κάνυνε σιμάδια να σοπάσο κε μυ πσιθιρίζυν:

— Ο Μόλοτοφ! Ο Μόλοτοφ ίρθε στο λάγερ-μας!

Σοπένο κε τον κιτάζο. Κι' αφτός ίνε τριγιριζμένος απτα πεδιά, γελάι μ' όλι τιν καρδιά-τυ.

Ακύετε ι τρομπέτα. Πέζυν ένα μαρς. Πιγένυμε στο πανιγιρικό γέβμα. Μαζί με τυς μυσαφίριδες μαζέφτικαν πια παραπάνο από χίλιι άνθροπι. Τα πεδιά επιτέλυς μ' αφίνυν, τα ταγίζυν κι' αφτά κ' ίστερα όλι πιγένυνε στιν πλατία. Εκί έχτισαν ένα αμφιθέατρο με θέσες (μεστά) για τυς τετρακόσιυς μυσαφίριδες. 'Ολες ι θέσες αμέσος γεμίζυν.

Μπροστά-μας απλόνετε ι θάλασα, όπυ πέφτυν ι αχτίδες τυ ίλιυ πυ βασιλέβι. 'Ολι ι πλατία ίνε στολιζμένι με σιμέες, στι μέσι έκαναν από κόκινες κι' άσπρες πέτρες ένα άστρο, πυ ίνε το έμβλιμα τις ΕΣΣΔ. Εδό θ' ανάπσυν τι φοτιά. Ι πεντακόσιι πιονέρι σχιματίζυνε ζοντανό τίχο ολόγιρα στιν πλατία. Τα κιπαρίσια τυς χορίζυν απτο πλαζζ. Ι ορχίστρα τυ στόλυ τις Μάβρις Θάλασας πέζι το «Ιντερνασιονάλ». Ι πιυνέρι τραγυδύν.

Ο αγαπιμένος-τυς δαςκάλος, που θαρίς, ότι ίνε καμομένος από μουςικύς τόνυς, ςα να διεφθίνι όλο αφτό το τραγύδι κε τρέχι απτι μια γρύπα τον πιονέρον ςτιν άλι με γλιγοράδα, πυ θιμίζι το χελιδόνι. Σα να ίνε όλος ποτιζμένος αρτο ὲςτιμα (τζύδςτδο) τις χαρὰς.

Χερετύνε θιελόδικα το ΜΟΛΟΤΟΦ, πυ κάθετε απάνο. Τραγυδύν το «Ιντερνατςιονάλ» κάτι λέι, τα χεροκροτίματα κ' ι χαρύμενες φονὲς γεμίζυν τον αέρα. Ι γιορτί ἀρχιςε.

Βλέπυμε, πος γεμίζυνε γλίγορα το άςτρο με κλαδιά, κε περιμένυμε κίνι τι ςτιγμί, πυ θ' ανάπςι ι φοτιά. Χερύμαςτε από πριν, πυ θ' ανάδι αγάλια-αγάλια αφτί ι φοτιά κε θα ζδίνι ίςτερα πάλι αγάλια-αγάλια μέςα ςτο ςκοτάδι. 'Ακςαφνα ι φοτιά ανάδι ςαν αςτραπί. Πιος τιν άναπςε; Σοςτί μαγία. Ι λαμπερί φλόγα ορμάι (ρδιότςα) προς το δραδινό υρανό. Το φενκάρι φένκι ςινκριτικά μ'αφτί τι φοτιά ςαν ένα τιποτένιο κερί, πυ μεταχιρίζετε ι μάνα, όταν θέλι να δι, πος κιμάτε το πεδίτις ςτιν κύνια (λιύλκα).

'Οςο πιο δινατό ίνε το φος, τόςο πιο μάδρι ίνε ι ςκιά. Για μια ςτιγμί ζδίνι το ιλεχτρικό φος, βλέπυμε με χαρά το χτιπιτό (γιάρκυιυ) άςτρο, πυ λάμπι ςτον υρανό. Μα νά ι λάμπες πάλι ανάδυν, κ' ι μικρί αθλιτές, με κορμοςταςιά ςαν τυς αρχέυς έλινες νεανίες, ςκιματίζυν με τα ελαςτικά κορμιά-τυς ένα ζοντανό λυλύδι, πυ μια ανίγι κε μια κλίι, μια δίχνι κε μια κρίδι τα τέςερα κορίτςια, πυ απικονίζυν τα ςτιμόνια (ιζομπραζζάιυτ τιτζίνκι). Θίελα από χεροκροτίματα ανταμίδι (ναγραζζντάετ) τα πεδιά.

Σε μιςοδιαςκεδαςτικές (πολυζαμπάδνιχ), ςε μιςοπανιγιρικές καρτίνες, πυ ςκέφτικαν μόνι-τυς ι πιονέρι, μας δίχνυν, τι πλιχτικιά (ςκύτζναγια) ίταν ι ζοί τις νεολέας πριν απτιν επανάςταςι, οπόταν δεν ίκςερε τι να κάνι τις περίςιες δίναμες κε τον κερό-τις κε πος ι επανάςταςι όλα τα κςίπνιςε, όλα τα τρὰδιξε μαζί-τις κ' έφερε ςτι ζοί το «Αρτέκ». Κάμποςα όμορφα κορίτςια κάνυν ταχιδαχτιλυργίες (ζζονκλίρυιυτ) με τα ςπαθιά, ένα μικρό αγόρι λέι με μεγάλο ςτόμφο (απλόμπ) το πίιμα, πυ έγραψε μόνο-τυ, προκαλόντας θίελα από ενθυςιαζμό.

Ι νάφτες (ματρόςι) προκαλύν (διζιδάυτ) το γενικό θαδμαζμὸ με τυς ιλινκιόδικυς (γολοδοκρυζζίτελνι) χορύς-τυς. 'Ενα όμορφο κορίτςι τραγυδάι ςιγά κι' απαλά (νιέζζνο), άλι πιονέρα δίχνι, ότι ίνε ακόμα κε μυςικοςινθέτις (κομποζίτορ). Μα δε φένετε, ότι τα θιελόδικα χεροκροτίματα τις γίριςαν το κεφάλι. 'Ιςτερα μας δίχνυν έναν εφεδρέτι (ιζομπρετάτελ), αφύ μας έδιξαν τιν εφέδρεςί-τυ —ένα μικρό ιλεχτρικό τραμδάι, πυ πάι μ' όλο το δρόμο-τυ. Διιγίτε απλά, πος έκανε τιν εφέδρεςί-τυ.

— Διάδαςα ςτιν εφιμερίδα, πος φτιάνυν το τραμδάι...

Ι θεατές (ζρίτελι) ίνε κατενθυςιαζμένι απτυς εκςοτικύς γρυζίνικυς χορύς, πυ χορέδυν τα ομορφοκαμομένα πεδιά. Παντύ τραγυδύν, παντύ δίχνυν κάθε λογιό καλιτεχνικά (χυντοζζεςτδ.) νύμερα. Βγάζυνε φοτογραφίες με το φος τον προδολέον (προζζεκτορόδ).

Από πάνο δλέπυμε, πος έρχυντε νέα πλίθι (τόλπι) από μυςαφίριδες. Φένετε, άδιαςαν (οπυςτέλι) όλα τα γιτονικά χοριά. Ο Μόλοτοφ πάλι κάτι λέι. Μα τὶ—δεν καταλαδένο. Ακύο τις διο λέκςες: «Σίντροφος Ποπόφ». Τα πεδιά θιελὸδικα χεροκροτύν. Ο δύλγαρος επαναςτάςις Ποπόφ, όπος φάνικε, ίνε εδό...'Ινε ζίτιμα αν (δριαντ λι) φανταζότανε αφτί τιν καρτίνα τότε, ὸταν έπρεπε να παλέψι ςτο φαςιςτικό δικαςτίριο για τι ζοίτυ, φιλάγοντας τιν αφοςίοςι (πρὲντανοςτ) ςτιν ιδέα-τυ.

Στο τέλος, όταν το πρόγραμα τέλιοςε πια, μας δίχνυν ακόμα θάδματα αθλιτιζμύ ένας νάφτις μαζί μ' ὲνα πιονέρο. Τα χεροκροτὶματα δε ςταματύν.

Το φενκάρι, πυ πέραςε ς' αφτό το διάςτιμα ςιγά-ςιγά το δρόμο-τυ ςτον υρανό, αρχίζι να κατεδένι, ςκεπάζοντας τι θαλαςα μ' αςιμένιο φος.

Ι φοτιὰ τάφαγε όλα ς' αφτό το διάςτιμα, δλέπυμε μὸνο τιν κόκινι ςτάχτι (ζολά), πυ ὲζδινε.

'Ιτανε μια αλιζμόνιτι μέρα, κι' όλυςμας μὰς ανκάλιαζε ι ιςιχία τις νίχτας. Πιγέ-

νουμε πίσο. Ι προβολίς τον αφτοκινίτον φοτίζουνε στο δρόμο πολά ζεβγαράκια, πυ περπατύνε.

Ι 500 διαλεχτί (ίζμπρανι) πιονέρι τυ «Αρτέκ» δεν καπνίζυν κε δεν πίνυν κε ποτέ (νικογντά) δε θα πιυν κε δε θα καπνίσυν. Μα κ' ι άλες χιλιάδες τον σοβιετικόν πιονέρον, ι κινέζι, ι καφκασιανί, ι πολονί, ι φίνι, ι τσινκάνι, όλι έδοσαν αφτί την υπόσχεσι (ομπεστζάνιε), κε θα την εχτελέσυν.

'Ετσι μεγαλόνι εδό ι νεολέα με γερί θέλισι, με σινέστισι (σοζνάνιε) τυ σκοπύ-τις, με ζεστές καρδιές, χαρύμενι κε γερί.

'Υτε μπορί κανις να εχτιμίσι (οτσενίτ) εκίνι τι σιμασία, πυ έχι αφτό για το μέλον. Ι νέι πυ ίνε, μ' όλι τι σιμασία αφτίς τις λέξις πιονέρι, δηλαδί ερεβνιτές (ισκάτελι) τις νέας γις, θέλυνε να κάνυνε γέφιρα (μοστ), πυ να ενόσι όλες τις ράτσες, τις χόρες κε τις γλόσες.

Δε λογαριάζυν την κόκινι γραβάτα-τυς σαν κάτι τιχέο (σλυτζάινοε).

'Ινε γι' αφτύς ένα απλό ιερό (σβιαστζένι) σίμβολο, πυ τυς παρυσιάζι (πρεντιαβλιάετ) μεγάλες απέτισες κε βάζι πάνο-τυς μεγάλι εφθίνι (οτβέτστβενοστ).

'Οπιος ίταν εδό κε ίδε το βαθί έστιμα τυ κολεχτιβιζμύ, πυ βασιλέβι ανάμεσα στυς πιονέρυς, εκίνος θα καταλάβι, γιατί το πιο κριφό όνιρο ακόμα κε τον μικρόν πεδιόν, πυ βρίσκυντε ακόμα στυς πεδικύς κίπυς, ίνε το όνιρο να γίνυν κάποτε κι' αφτά πιονέρι.

ΠΟΣ ΖΥΝΕ ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΣΤΙ ΦΑΣΙΣΤΙΚΙ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Ι εφιμερίδες κε τα βιβλία τις φαςιςτικίς Γερμανίας δε γράφυν τίποτα για τιν αλιθινί καθιμερινί ζοί τον εργαζομένον μαζόν. Ι φαςίςτες λογαριάζυν τιν αλίθια για «κρατικί προδοςία», για «χτίπιμα ςτι ράχι».

Ι κρατικί «παλάτα τις κυλτύρας», αφτό το γιγαντένιο φίλτρο, πυ κοςκινίζι όλυς όςυς γράφυν, πυ δεν αφίνι να βγι ςτι Γερμανία καμιά λέκςι πυ χτιπάι τυς φαςίςτες, λέκςι πυ λέι τιν αλίθια, οργανόθικε πριν από κάμποςυς μίνες. Μόνο γι' αφτό ςτα 1933 μπόρεςαν να βγυν λίγα βιβλία, πυ γράφυν τι γίνετε ςτι φαςιςτικί Γερμανία.

...Ι μικρί μπροςύρα τις Ρυτ Βέιλαντ «Τα πεδιά τον ανέργον» έχι 60 ςελίδες. Αφτές ι εκςίντα ςελίδες λένε ςε τί κατάςταςι βρίςκυντε τα πεδιά τον γερμανόν εργατόν. Κάμποςες ςελίδες απ' αφτό το βιβλίο φέρνυν άθελα ςτο νύ-ςυ τιν Ινδία κε τιν Κίνα.

Στις φαςιςτικές εφιμερίδες βλέπι κανίς πάντα μια φοτογραφία, πυ δίχνι ένα μικρό κςανθό (μπλοντίνκα) κοριτςάκι με λεπτό άςπρο φυςτάνι να δίνι ένα μπυκέτο λυλύδια ςτον «αρχιγό», πυ ςκίβι ςιμά-τις φιλικά. Σ' αφτές τις εφιμερίδες βλέπι κανίς πάντα φοτογραφίες από γρύπες χαρύμενον, καλοθρεμένον (υπίτανιχ) πεδιόν με τι φορεςιά τις «χιτλερικίς νεολέας», πυ περιφανέβυντε (γορντιάτςα) για τα μεγάλα-τυς μαχέρια. (Εδό πρέπι να πύμε, ότι πριν από λίγο κερό αναγκάςτικαν ν' απαγορέπςυν (ζαπρετίτ) νάχυν αφτά τα μαχέρια ςτα μαθίματα, γιατί πολές φορές ι μικρί φαςίςτες χτιπύςαν ο ένας τον άλο).

Πός μπορί ν' αποδίκςι ο φαςιζμός, ότι ι κατάςταςι τον πεδιόν τον εκατομιρίον γερμανόν εργατόν μπορί να ςινκριθί με τιν κατάςταςι τον πεδιόν τις μπυρζυαζίας; Τί έγιναν ι απολογιζμί (οτζότι) τον γιατρόν, τον δαςκάλον, τον καθοδιγιτόν τον πεδικόν ςπιτιόν κ.τ.λ., πυ βλέπαμε κάποτες ςτις εφιμερίδες πριν να πάρυν ι φαςίςτες τιν εκςυςία; Χάθικαν ολοςδιόλυ.

Ι μπροςύρα «Τα πεδιά τον ανέργον» βαςίζετε ίςια-ίςια πάνο ς' αφτύς τυς απολογιζμύς. Το βιβλίο ίνε μπυρζυαζικό, από μέςα-τυ ίνε φοβιτςιάρικα βγαλμένι κάθε «πολιτικί», μα τα φάκτα πυ έχι λένε χτιπιτά για τι «μεγάλι ανάνκι τον πεδιόν τις εποχίς-μας».

Απτα 1929, οπόταν άρχιςε ι άγρια ικονομικί κρίςι, πυ δεν πέραςε ακόμα, ο γερμανός εργάτις βρέθικε ςε πολί άςκιμι κατάςταςι: ι ανεργία, ι ακρίβια έκαναν ανιπόφορι (νιεβινοςίμι) τιν ικονομικί-τυ κατάςταςι. Ι εκμεταλεφτικές τάκςες θέλυνε να ρίκςυν όλο το βάρος τις κρίςις πάνο ςτις πλάτες-τυ.

Το φαςιςτικό κράτος λικβιντάριςε τι γιατρικί βοίθια για τυς μαθιτές. Λιγόςτεπςαν κατά 50% το γάλα κε τ' άλα φαγόςιμα, πυ έδιναν ςτα πεδιά κε δίνυν πολί λίγα χρίματα για τον αγόνα ενάντια ςτι φιματίοςι (τυμπερκυλιόζ). Ι αρόςτιες ανάμεςα ςτα πεδιά περιςέβυνε με τρομερί γλιγοράδα. Ι απολογιζμί τον γιατρόν από διάφορα ραιόνια τις Γερμανίας λένε, ότι περιςέβι ι φιματίοςι, ι ραχίτιδα, ι αρόςτιες τυ δέρματος.

«Πριν, —λέι ένας γιατρός,— ακόμα κε τα πιο φτοχά πεδιά ερχόντανε να κιταχτύν με καθαρά αςπρόρυχα. Καμιά μάνα δε θέλι να φέρι ςτο γιατρό το πεδί-τις λερό κε κςεςκιζμένο. Τόρα τα πεδιά έρχυντε με άςκιμα κε λερά αςπρόρυχα, ςκεδόν δεν έχυνε ρύχα κε παπύτςια».

Από μια μικρί πολι τις Σακςονίας γράφυν:

«Τον τελεφτέο χιμόνα ι απυςία απτο ςκολιό, για τιν έλιπςι (οτςύτςτβιε) παπυτςίον έγινε τόςο ςιχνό φενόμενο (τζάςτοε γιαβλένιε), όςτε αναγκάςτικαν να πάνε ςτα ςπίτια κε να κιτάκςυν. 'Ιπανε ςτιν πολίτςια να

εκσετάσι πιά πεδιά δεν πάνε στο σκολιό, γιατί δεν έχυν παπύτσια. Αποδίχτικε, ότι όλα τα πεδιά πυ δεν πάνε στο σκολιό, δεν έχυν τι να φορέσυνε στα πόδια-τυς».

Στο μάθιμα τις γιμναστικίς ένα αγόρι σιμόνι το δάσκαλο κε τον παρακαλί σιγά να επιτρέπσι (ραζρεσσίτ) να μι βγάλι το ρύχο-τυ, γιατί το μοναδικό-τυ πυκάμισο βρίσκετε στιν πλίσι.

«Τα πεδιά έρχυντε σιχνά στο σκολιό μ' ένα πυκάμισο ίτε με παντελόνι δίχος πυκάμισο»—λέι ένας δάσκαλος. Ι γονιί παρακαλύν ν' αφίσυν τα πεδιά στο σπίτι για όλο το χιμόνα, γιατί δεν έχυνε ρύχα, ασπρόρυχα κε παπύτσια.

Τα πεδιά δεν έχυν κανονικό (νορμάλνι) ίπνο. Σε πολά ραιόνια 40% απτα πεδιά δεν έχυν δικά-τυς κρεβάτια, ς' άλα τα προτσέντα αφτόν τον πεδιόν φτάνυν ος τα 100. Τα πεδιά, πυ τα φέρνυν το πρωί στις πεδικές γιάσλες, έχυνε μόνο μια επιθιμία (ζζελάνιε), πιο σοβαρί γι' αφτά, παρά το φαγί,—να κιμιθύν! Αφτά τα πεδιά γενικά πρέπι κανίς να τα μάθι πολι προσεχτικά κι' αγάλια-αγάλια να τρόνε κανονικά.

Ι απολογιζμί απ' άλα ραιόνια λένε τι δινατά ίνε αναπτιγμένο στα πεδιά το έστιμα (τζύβστβο) τις πίνας. Δε θέλυνε να φίγυν απτα νοσοκομία (μπολνίτσι), γιατί εκί τα «ταγίζυν όσπυ να χορτάσυν».

«Τα πεδιά ίνε πάντα πιναζμένα»—γράφυν απτο Κίελο.

«Τα πεδιά απυσιάζυνε σιχνά απτο σκολιό, γιατί δεν έχυν τι να φάνε, προπάντον τις τελεφτέες μέρες πριν να δόσυνε τα βοιθίματα στυς ανέργυς». Κ' ι περισότερι άνεργι δεν πέρνυν καθόλυ βοιθίματα.

«Όλα τα πεδιά ίνε χλομά (μπλέντνιε) κ' έχυν άσκιμι όψι (πλόχο βίγλιαντιατ). Τα κόκινα μάγυλα ίνε σπάνια» (ρέτκοστ).

Για πολά πεδιά το μοναδικό-τυς φαγί ίνε κίνο πυ πέρνυνε στο σκολιό ίτε στον πεδικό κίπο. Ο δάσκαλος ρότισε ένα 12-χρονο αγόρι, γιατί δε φέρνι μαζί-τυ πρόγεβμα. Το πεδί απάντισε: «Εγό το πρωί δεν τρόγο τίποτα, γιατί αν θα φάγο, δε θα φτάσι το φαγί για τυς μικρύς αδερφύς κε τις αδερφές-μυ. Εγό ίμε πια μεγάλος, καλίτερα ας πινό εγό».

«Ι ανεργία τον πατέρον κε το άσκιμο φαγί, πυ ίνε σιδεμένο μ' αφτί κάνυν τα πεδιά να μιν μπορύν να δυλέψυν. Ίστερα απτο τρίτο μάθιμα ι μαθιτές κυράζυντε κε δεν προσέχυν» (απολογιζμός απτι Βρεσλαβία).

«Ι ανάνκι για φαγί ίνε τόσο μεγάλι, όστε δεν μπορί κανίς να ικανοπιίσι (υντοβλετβορίτ) όλες τις παράκλισες τον πεδιόν απτις φαμίλιες τον ανέργον. Ι μάνες λένε στα πεδιά-τυς να τρόνε στο σκολιό όσο μπορύνε περισότερο, γιατί αφτό ίνε το μοναδικό φαγί-τυς».

Απ' άλι πόλι γράφυν: «Μόνο το ένα τρίτο απτα πεδιά τρόι το βράδι. Έχυμε φαμίλιες, πυ μαγιρέβυνε μόνο τι μέρα, πυ δίνυν τα βοιθίματα»—διλ. μια φορά τι βδομάδα! (Απολογιζμός απτι Γότα).

Ι ανεργία επιρεάζι (βλιγιάετ) στα πεχνίδια τον πεδιόν. Πέζυν «τον πατέρα κε τι μιτέρα». Ο πατέρας πρέπι να μαγιρέβι, γιατί «δεν έχι άλο τι να κάνι». Ίτε ι μιτέρα πρέπι να λέι: «Πατέρα να πλίνις τα πεδιά, πρέπι να πάο στι δυλιά».

Τα πεδιά, πέζοντας, αγαπύνε να χτίζυνε «μεγάλα σπίτια με πολές κάμαρες», ίτε «πανίψιλες φάμπρικες για να έχυν τι να κάνυν ι άνεργι», ιτε «πολί μεγάλο μαγεριό, όπυ να τρόνε ι άνεργι». Αν θελίσι κανένα πεδί να φτιάσι μιχανί, τ' άλα δεν τ' αφίνυν,—λένε: «Αν φτιάσις μιχανί ο πατέρας-μυ θα γίνι άνεργος».

Ι μπροσύρα γράφι, ότι ι νεβρικί γονιί—άνεργι φέρυντε άσκιμα με τα πεδιά. Αφτό δίχνι τις «επιτιχίες» τυ φασιστικύ κράτυς.

Τον κερό πυ εκατομίρια ενίλικι (βζρόσλιχ) ίνε άνεργι, ι πεδικί δυλιά περισέβι. Πολές φορές απτα μέλι τις ικογένιας δυλέβυνε μόνο τα πεδιά τις σκολικίς ιλικίας.

Κε τι δυλιά δεν κάνυν τα πεδιά κε τι λίγο μεροκάματο, πυ πέρνυν για τι δυλιά-τυς. Σπάνυν πέτρες, δυλέβυνε στα εργοστάσια τύβλον. Πολές φορές τα πεδιά σακατέβυντε ς' αφτές τις δυλιές. Τα πεδιά πυλύνε λαχα-

νικά, ςαπύνι, πςάρια, μανιτάρια κ. τ. λ. Στις πόλες κάνυνε το χαμάλι (νοςίλςτζιχ), το φίλακα. Μια μάνα λέι με περιφάνια (γόρντοςτ), ότι ο γιός-τις πυ ίνε 11 χρόνον, εκςόν απτο ςκολιό, κάνι ακόμα 5 δυλιές: πιγένι στα ςπίτια τα παπύτςια απ' ένα τςανκαράδικο, τα γράματα απ' ένα γραφίο (κοντόρα) κ. τ. λ.

Ι μπροςύρα λέι, ότι ςτα πιναζμένα ραιόνια—Τυρινκία, Βαβαρία κ. τ. λ.—ι λέκςι «δάςος» ίνε ίδια με τι λέκςι «δυλιά». Κςέρυν το δάςος μόνο για τα κςίλα κε τα φρύτατυ, πυ μπορύν να μαζέψυν κε να φέρυνε ςτα ςπίτια-τυς ίτε να τα πυλίςυν.

Ι μαθιτές τον ςκολιόν τις Τυρινκίας δύλεψαν 30 όρες για να βάλυνε 5.000 ςτάμπες ςτις χάρτινες μάςκες κε πίρανε για τι δυλιά-τυς το όλο 1 μάρκο κε 60 πφένιγκ.

Ανάμεςα ςτα πεδιά μεγαλόνι ι ζιτιανιά κ' ι κλεψιά. Τα πεδιά γιρνύν όλι τι μέρα ςτα ςπίτια, χτιπύνε ς' όλες τις πόρτες, ζιτύνε χρίματα κε ρύχα. Στυς δρόμυς τον μεγάλον πόλεον αργά τι νίχτα τιχένι κανίς (βςτρετζάετ) πεδιά, πυ πυλύνε ςπίρτα ίτε κορδόνια (ςςνυρκί) για τα παπύτςια.

'Ενα κορίτςι 8 χρόνον γράφι:

«Αν δεν έχις δυλιά, πρέπι να πας να ζιτιανέψςις, κι' όταν πέρνυνε χρίματα ι άνθροπι τα κάνυν ικονομία, κι' αν ο άνθροπος έχι κάμποςα χρίματα για ν' αγοράςι πέντε φραντζόλες, χέρετε, πυ έχι να φάγι».

'Ιςτερα γράφι πυ μπορύν ι φτοχί άνθροπι να βρύνε μανιτάρια... 'Ενα άλο κορίτςι, πυ έχι τα χρόνια-τις κε τιν τίχι-τις (ςυτμπύ) γράφι:

«'Ινε πολίς κερός, πυ ο πατέρας-μυ δεν έχι δυλιά. 'Αμα έρτι ι μέρα κε πρέπι να πάι ςτι μπίρζα να γραφί, δε θέλι να πάι, γιατί κςέρι, ότι πάλι θα πάρι λίγα χρίματα».

'Οταν ρότιςαν ένα μικρό πεδί, πυ έκλεψε χρίματα, γιατί το έκανε αφτό,—απάντιςε: «για τι μιτέρα-μυ, βέβεα».

Στο ρότιμα, τι θέλυνε να γίνυν όταν θα μεγαλόςυν, τα πεδιά απαντύνε με πικρί ιρονία: «Θα πάο ςτο ςκολιό να μάθο να γράφυμε ςτι μπίρζα τον ανέργον», ίτε «Θα πάο ςτιν ακαδιμία, όπυ μαθένυνε να γράφυντε ςτι μπίρζα».

Ι μπροςύρα λέι: «Το παντοτινό κατέβαζμα τυ μεροκάματυ κ' ι προςορινί (βρέμεναγια) δυλιά έτςι χαμίλοςαν ςτι Γερμανία το γενικό επίπεδο τις ζοίς, όςτε ι ικονομικί κατάςταςι τις άνεργις ικογένιας (ςεμιί) δεν ίνε πάντα χιρότερι από κίνι πυ δυλέβι. Γι' αφτό ι γιατρί, πυ εκςετάζυν τιν κατάςταςι τις ιγίας (ζντορόβια) τον πεδιόν τον ανέργον γράφυνε ςτυς απολογιζμύς-τυς (οτζόταχ), ότι πολὲς παρατίριςες (ναμπλιυντένια) ίνε χαραχτιριςτικές κε για τα πεδιά απτις ικογένιες πυ δυλέβυν».

Αφτί ι δίλοςι (ζαιαβλ.), πυ ίνε για το 1933, έχι τόρα ακόμα πιο μεγάλι ςιμαςία. Το μεροκὰματο, πυ πέρνυν εκίνι πυ δυλέβυν δεν έχι μεγάλι διαφορά απτο βοίθιμα τον ανέργον. 'Ετςι νέες εκατοντάδες χιλιάδες πεδιά εργατόν πὲφτυνε ςτι φτόχια, για τιν οπία φονάζι κάθε ςιρὰ τις μπροςύρας. Ι τραγοδία τυ εργατικύ πεδιύ ίνε ένας απτυς εςχρύς λεκέδες (ποζόρνιχ πιάτεν) τον φαςιςτόν.

ΤΟ ΠΙΟ ΜΑΚΡΙ ΒΑΠΟΡΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Πέρσι μια σκοτινί μαρτιάτικι νίχτα το σοβιετικό βαπόρι «Χάρκοβο» πίγενε απτι Μάβρι Θάλασα στο Σταμπούλ. 'Ιτανε πικνί ομίχλι (τυμάν). Δε φενότανε κανένα φος απτυς φάρυς (μαγιακόβ).

Το βαπόρι έχασε το δρόμο-τυ κ' έπεσε όκσο. 'Αμα κσιμέροσε. φάνικε, ότι κάθετε πάνο στις πέτρες τις τύρκικις ακροθαλασιάς σιμά στο ακροτίριο (μις) Καρά-Μπυρύν.

Ι μέσι τυ βαποριύ έκατσε για καλά πάνο στις πέτρες, κ' ι πλόρι (νος) κ' ι πρίμι (κορμά) κρεμόντανε. Από κάτο-τυς ίτανε ι βαθιά θάλασα.

Το βαπόρι πίγενε με πλέριο φορτίο. Ι φυρτύνα (σστορμ) χτιπύσε τόρα το τεράστιο βαπόρι, πυ ίχε βάρος πάνο-κάτο ένα εκατομίριο πύτια.

Τα παραγιομιζμένα αμπάρια (τριύμι) τις πλόρις κε τις πρίμις τραβύσαν τα διο μισά τυ βαποριύ προς τα κάτο, κ' ι πέτρες βαστύσανε γερά το κεντρικό-τυ μέρος κε το σκυντύσαν προς τα πάνο. 'Εγινε κίνο, πυ γίνετε κε με το κσίλο, όταν το λιγίζυνε στο γόνατο,— επιτέλυς σπάνι.

Κε το «Χάρκοβο» μπορύσε να πάθι το ίδιο— να σπάσι σε διο μέρι. Τα πλεβράτυ φύσκοναν κε στα μέρι, πυ ίταν πάνο απτο νερό φανίκανε σκασίματα.

Φονάκσανε για βοίθια με το ράδιο τα σοβιετικά βαπόρια, μα ι δινατί φυρτύνα δεν τ' άφινε να σιμόσυν το «Χάρκοβο» κε να το βγάλυν απτις πέτρες.

Μα εδό ίρθε κι' άλο κακό. Το «Χάρκοβο» ίχε πολά μπιζέλια. Το νερό πέρασε στ' αμπάρια, τα μπιζέλια άρχισαν να φυσκόνυν κε ν' ανίγυν το βαπόρι.

Ι νικοκιρές κσέρυν καλά αφτί την ιδιότιτα (σβόιστβο) τυ μπιζελιύ— να φυσκόνι απτο νερό. 'Οταν το βράζυν, καμιά φορά δε γιομίζυν τον τέντζερε (καστριύλια) ος απάνο. Αλιότικα τα βραζμένα μπιζέλια θα σικόσυν το καπάκι κε θα βγυν όκσο.

Κε στο «Χάρκοβο» ίτανε όχι ένας τέντζερες, μα ένα ολάκερο αμπάρι με μπιζέλια. Τα μπιζέλια απτο νερό σκυντύσανε με τόσι δίναμι, όστε έσκασαν μέσα στο βαπόρι τα φράγματα (περεμπόρκι), κε σε κάμποσα μέρι σικόθικε ακόμα κε το κατάστρομα (πάλυμπα).

Κι' ο αέρας δεν ισίχαζε—τα κίματα σπάνανε με δίναμι πάνο στο βαπόρι.

Τρις δίναμες έσπαναν το βαπόρι: το βάρος-τυ, τα φυσκυμένα μπιζέλια κ' ι αγριεμένι θάλασα.

Κε το τεράστιο βαπόρι, πυ ίχε μάκρος εκατόν πενίντα μέτρα κε χορύσε δεκαπέντε χιλιάδες τόνυς φορτίο, έσπασε σε διο κομάτια, σαν πεχνιδιάτικο.

Αφτό δεν έγινε αμέσος. Στον τόπο τις αβαρίας πρόφτασε νάρτι απτι Σεβαστύπολι μια παρτίδα τυ Επρόν—εκσπεντίτσια τον ιποβρίχιον έργον ιδιέτερυ προοριζμύ (ποτβόντνιχ ραμπότ οσόμπογο ναζνατζένια). Μαζί με το πλίρομα (κομάντα) τυ βαποριύ άρχισαν να το γλιτόνυν.

Στιν αρχί ι εργάτες τυ Επρόν θέλισαν να ενόσυν τα διο μέρι τυ «Χάρκοβυ» κε να βγάλυν το βαπόρι ολάκερο απτις πέτρες. Μα δεν μπόρεσαν, τίποτα να κάνυν—ι φυρτύνα όλο τον καιρό εμπόδιζε τι δυλιά-τυς. Τότες ι εργάτες τυ Επρόν αποφασίσανε να σπάσυν τα τελεφτέα σίδερα, πυ ένοναν ακόμα την πλόρι κε την πρίμι τυ βαποριύ. Τ' αμπάρια ίταν καλά κλιστά, το νερό δεν μπορύσε να περάσι μέσα-τυς κε γι' αφτό τα διο «μισά» τυ βαποριύ δε βύλιακσαν. Στι θάλασα βρισκόντανε τα διο κομάτια τυ βαποριύ, ολοσδιόλυ κσεχοριζμένα.

Το τύρκικο ναβαγοσοστικό βαπόρι (σπασάτελνοε συντνό) «Ανταλέτ» ριμύλκισε (οτβελό να μπυκσίρε) την πρίμι τυ «Χάρκοβυ» στο Βόσπορο. Εκί στύμποσαν καλά το χομένο μέρος, κε πέρσι στις 11 τυ Μάι το σοβιετικό παγοθραφστικό «Τορός» έφερε τι γλιτομένι πρίμι στι Σεβαστύπολι.

«Νά τι λογιό ίνε το βαπόρι-μας!— γελύςαν ι ναφτεργάτες τυ «Χάρκοβυ». — 'Ινε το πιο μακρὶ στον κόζμο. Ι πρίμι-τυ ίνε στι Σεβαςτύπολι, κ' ι πλόρι—στο Βόςπορο».

Στιν 55-ι μέρα, δυλέβοντας στο νερό κε κάτο απτο νερό, ι εργάτες τυ Επρόν έβγαλαν απτις πέτρες κε τιν πλόρι τυ βαποριύ. Στις 22 τυ Μάι το «Τορός» τι ριμύλκιςε στι Σεβαςτύπολι. Κι' αφτίνα, όπος κε τιν πρίμι, τι ςτύμποςαν πρότα καλά στο Βόςπορο κ' έτςι ίρθε στι Σεβαςτύπολι δίχος να πάθι τίποτα.

Πολές φαςαρίες (χλοπότ) ίχανε με το φορτίο στα βαθιά αμπάρια τυ «Χάρκοβυ». 'Ενα μέρος απτο φορτίο το έβγαλαν ακόμα στο Βόςπορο. Μα το μεγάλο φορτίο τις ςόδας έγινε απτο νερό ςαν πέτρα. Ανανκαςτίκανε να ςπάςυν τιν πετρoμένι ςόδα στι Σεβαςτύπολι μέςα στ' αμπάρια έτςι, όπος τι σπάνυν στο μεταλίο (ρυντνίκ).

Τόρα το ναφπιγίο (μορζαβόντ) τις Σεβαςτύπολις έπρεπε να ενόςι κε τα διο μιςά τυ βαποριύ. Πός να το κάνυν; Τα γλιτομένα «μιςά» έχυν εφτά χιλιάδες τόνυς βάρος, κε ίπςος όςο ένα τετράπατο ςπίτι.

Τρις νέι ςοβιετικί ινζζενιέρι: ο Γιανςςέν, ο Ιβίτςκι κι' ο Παβλένκο, έκαναν το ςχέδιο (προέκτ) πος να ενόςυν το βαπόρι.

Βάλανε στο ντοκ τιν πλόρι τυ βαποριύ κε φέρανε ςιμά-τις τιν πρίμι. 'Ιςτερα έπρεπε να τις ενόςυν. Με άλα λόγια ι πρίμι έπρεπε να «κάτςι» στιν πλόρι.

Αφτό το κάθιζμα πέτιχε θαβμάςια. Τα ςπαςίματα κε τον διο μιςόν ίρθαν ίςια-ίςια στον τόπο-τυς έτςι, πυ ακόμα κ' ι τρίπες στις ςιδερένιες λαμαρίνες (λιςτάχ) τυ καταςτρόματος στερεοθίκανε με καρφιά στον παλιό-τυς τόπο.

Απτο Γόρκι ίρθε μια μπριγάδα από περτςινοτές (κλεπάλςτζικι), πυ περτςίναρε εκατόν πενίντα χιλιάδες κενύρια καρφιά.

Πέραςε ένας χρόνος, όςπυ να γίνι το «πιο μακρί βαπόρι στον κόζμο», βαπόρι κανονικύ μεγέθυς -(νορμάλνοι βελιτζινί).

Τόρα το «Χάρκοβυ» ταξιδέβι πάλι στο εξωτερικό.

ТІМІ 25 Καπ.

ЦІНА 25 Коп.

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО НАЦІОНАЛЬНИХ
МЕНШОСТЕЙ УСРР ПРИ ПРЕЗИДІЇ ВУЦВК'у.

ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΟΝΟΤΙΤΟΝ
Υ. Σ. Σ. Δ. ΣΤΟ ΠΡΟΕΔΡΙΟ ΤΙΣ Π. Υ. Κ. Ε. Ε.

ΕΛΙΝΙΚΟ ΤΜΙΜΑ—Μαριύπολι, Προσπέκτ Ρεσπύμπλικι 63. Τιλέφονο 3-17.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΠΕΦΤΙΝΟ ΣΙΝΤΑΧΤΙ: **Α. ΑΡΙΧ**

Стат. форм. 180x240 2 печ. лист. — в листе 69.120. знак. Тираж 500.

Міськліт 422.—м. Маріупіль, держдрукарня ч. 3. Зам. № 3134